

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljub«. — Telefon 29-92.

Laicizem

Kaj pomeni ta beseda? Beseda laicizem pomeni teženje, da bi se vse narodno življenje v družini, društvih, šolah, vladanju držav odtegnilo vsakemu vplivu vere in cerkve. »Zlo laicizma,« tako govori Pij XI. v svoji okrožnici »Qua. primas«, »ni vzniknilo v enem dnevu, ampak se je že delj časa skrivalo v osrčju družbe. V prvih stoletjih je služilo v borbi zoper Kristusa mučilno orodje, tekla je mučeniška kri. V novem veku pa so pričeli boj na duhovnem polju. Pričeli so najprej zanikavati gospodstvo Jezusovo nad vsemi narodi, odrekli so cerkvi pravico, izvirajočo iz pravice Kristusove učiti vse narode, dajati postave, ljudem voditi k večnemu zveličanju, korak za korakom so krščansko vero enačili z drugimi verami, jo prodali samovolji vladarjev in oblastnikov. Da, še dalje so šli. Bili so taki, ki so hoteli namesto Kristusove vere postaviti neko naravno vero, neko naravno čustvovanje, da, bile so države, ki so mislile, da so lahko brez Boga in katerih verski nazor se je kazal v brezboštvo in zaničevanju Boga. In ta duh, to hudo nagnjenje, posebej v sodobnem laicizmu, gre v vedno večjem obsegu v današnje bedno človeštvo.

Premnogi so uprli svoj pogled samo v tostranski svet. Človek naj bi bil neodvisen od vseh večnih zakonov, po njem naj bi se ravnało vse javno življenje. Tako vidimo, da poskušajo polagoma izriniti vpliv vere in cerkve, božjih zapovedi in cerkvenih postav iz vsega življenja: iz šol, uradov, društev, gospodarstva, politike, vladanja držav.

Sola, od osnovne do najvišje, se mora lai-

cizirati, razkristjaniti, umetnost naj je neodvisna, emancipirana od moralnih zakonov. Gospodarsko življenje naj uravnava edino le korist, ne pa tudi ozir na zapovedi pravičnosti in ljubezni, ki jih je proglašil Kristus. Naravno je potem, da je Kristus izginil tudi iz delavnice in doma: njih odmeva sedaj klic razrednega boja. Države so v svoji zakonodaji šle preko Kristusovega nauka. Ko pravi Kristusova morala, da je zakon nerazdružna vez, da je razporek izključena, mislijo državniki in člani zakonodavnih skupščin, da jim je dovoljeno te moralne zakone poljubno spreminjati, kot da je država najvišja instanca, ki more iz lastne polnomočnosti ustvarjati in spreminjati vse zakone. Pa tudi v družinskem življenju se mora Kristus umikati tujim bogovom. Iz modernega salona je moral izginiti in le družinska solna nosi še morda kakšno medle zabrisano sledov krščanstva. V zvezi s to kugo, je potem še drugo veliko zlo in silna nevarnost, ki preti uničiti dušno in telesno zdravje naroda in človeškega rodu. To so: vedno večja razbrzdano, čutno uživanje, spolne zablude. Brezbožna javnost jim skuša zabrisati značaj grešnosti in zmanjšuje potrebo bojev proti nji. Saj so tudi prejšnja stoletja doprinesla greh, grešila strašno, toda storilci so se vedno zavedali: »Slabo si ravnal.« Greh modernega človeka pa je ta, da greha več ne pozna.

To torej je strašna noč laicizma, ki lega na sodobno človeštvo in ga skuša ugonobiti. Kot najboljši pripomoček za to strašno nevarnost nam stavi pred oči poglavar cerkve Kateriško akcije.

80 milijonov

Lepa vsota je to, zlasti v današnjih dneh, ko vlada po naših vaseh tako strašna beda, da marsikje ne more več vsa vsa zmenjati stotaka.

Torej 80 milijonov plačamo Jugoslovani vsako leto samo Italiji, zlasti Reki in Trstu, na prevoznih in pristaniških pristojbinah za blago, ki ga izvažamo čez njih pristanišča. Ta izguba zadene v prvi vrsti seveda Slovenijo, ker ta nagiba gospodarsko na Trst, dočim si hrvaške dežele pomagajo s Sušakom in dalmatinskimi lukami, a Srbi z Donavo in s Solunom.

Da, Slovenci nagibamo na Trst, od katerega nas loči le dobrih 100 km železnice (od Ljubljane), dočim imamo do Sušaka (čez Zagreb) več kot trikrat toliko, namreč 369 km. Ker igraje pri trgovini prevoznih stroški silno veliko vlogo, je jasno, da Sušak nikakor ne more konkurirati Trstu in Reki in zato mora skoraj ves naš izvoz le na Trst in Reko, sicer bi soloh ne mogli ničesar prodati.

80 milijonov nas torej stane vsako leto ločitev Slovenije od lastnega morja, 80 milijonov izgubimo vsako leto samo zato, ker Slovenija nima kratkega in direktnega dostopa do morja. Seveda gre to na račun našega gospodarstva in izgube so prav za prav še mnogo večje, ako pomislimo, da je s tem jako oviran naš izvoz sploh in da mi le premnogo stvari sploh ne moremo prodati in izvoziti, ker veliki prevozniki in pristojbine onemogočajo našo konkurenco z drugimi.

Glede na to se že 12 let potegujemo Slovenci za to, da bi prišli po krajši poti do lastnega morja, ki nam je najbližje pri Sušaku. Po dolgih študijah, ugibanjih in prepirih smo prišli že pred 12 leti do tega, da bi ustvarili to zvezo najlažje in najceneje tako, če bi podaljšali sedanjo kočevsko železnico na progo Zagreb—Sušak. S tem bi skrajšali pot do Sušaka iz Ljubljane za polovico. Da pa pritegnemo k lastnemu morju še Štajersko, bi bilo

potrebno zgraditi še 12 km zveze med Sevnico in Št. Janžem na Dolenjskem.

Obe ti dve novi progi bi ne stali niti 400 milijonov dinarjev, torej niti toliko, kolikor znaša sedaj naša izguba v 5 letih. Ako bi bili ti dve progi zgradiš pred 12 leti, bi bili že davno plačani in še mnogo milijonov dobička bi imeli od tega.

Kje najdete gospodarja, ki bi se še obotavljati izvršiti take neobhodno potrebne dobičkanosne investicije? Samo pri nas govorimo in sklepamo o tem že celih 12 let, vendar se od tedaj ni premaknilo to vprašanje niti za korak naprej. Še več: gremo celo nazaj. Kajti pred leti je bil že sprejet zakon, da se ta zveza zgradi, poskrbljeno je bilo že tudi za denar, toda ta se je potem uporabil za druge stvari, graditev železnice je pa zopet zaspala.

Danes preživlja Slovenija gospodarsko krizo, ki nima primere v zadnjih rodovih. Desettisoče brezposelnih imamo, izvoz naših kmet-skih pridelkov in našega lesa je ubit, v prvi vrsti zato, ker nimamo te zveze, ki bi omogočala našo konkurenco v deželah ob Sredozemskem morju. Pred leti smo kljub pomanjkanju te zveze mogli še vedno prodati marsikaj, danes je to nemogoče. Danes smo na tleh pred vsem zato, ker ne moremo hitro in poceni do morja.

Če smo že pred 10 leti nujno potrebovali to zvezo, je pa postalo danes to stanje naravnost nevzdržno in če se ne zgradi, ni nobenih izgledov na kako izboljšanje.

Še več, ako bi se ta zveza zidala, bi ostali dve tretjini stroškov med našim ljudstvom kot zaslužek. Tisoči revnih kmetov bi prišli na Dolenjskem do zaslužka, prišli bi do denarja zlasti po onih zapuščenih vaseh, kjer nimajo danes niti za sol in za petroleje.

Zivimo sredi najhujše gospodarske krize, a ravno ta nam narekuje, kakor smo videli, da moramo takoj in brez odloga poskrbeti za ta najnujnejši izhod iz nje. Kriza ne sme biti ovira za to graditev, temveč ravno obratno.

To vprašanje pri nas ne sme več utihniti. Imamo slovenske poslance in ministre in njih dolžnost bi bila, da osredotočijo prav vse svoje delo zaenkrat samo na to vprašanje, ki postaja od leta do leta bolj pereče. Vse naše gospodarske ustanove bi morale pritisniti z vso svojo silo tam, kjer se o tem odločuje, ne pa le doma, med štirimi očmi in stenami sklepati jokave resolucije.

Slovenija ni bila vsa povojna leta deležna skoraj nobenih državnih investicij. Skromno smo molčali in potrpeči, sedaj je priklopela beda do viška in sedaj ne moremo čakati več. Vsi, ki imajo v rokah moč in oblast in vodilna mesta v raznih ustanovah, so dolžni poskrbeti za to, da dobimo to, brez česar naš kmet in naše gospodarstvo ne moreta več izhajati. — E.

RAZGLED PO SVETU

Hitlerjevski punt v Avstriji

Na sv. Jakoba dan, dne 25. julija 1934, ko je bil zadnji »Domoljub« že natiskan na ljubljanskem trgu, se je izvršil na avstrijskem Dunaju strašen umor. Tolpa avstrijskih hitlerjevcev, preoblečena v avstrijske vojaške uniforme, je udrila v palačo zveznega kancelerja in mu prizadejala z revolverjskimi strelki težke poškodbe, ki jim je podlegel.

Naši čitatelji že vedo, da divja, odkar je prišel v Nemčijo Hitler na vladno, med obema državama hud in čisto krvav boj: Avstrija brani svojo samostojnost, Hitler pa hoče, da se ta država priključi Nemčiji. Najizrazitejši nasprotnik priključitve katoliške Avstrije sedanjemu poganski hitlerjevski Nemčiji je bil avstrijski kanceler Dollfus, ki si je na vse mogoče načine prizadeval, da črni Avstriji sloves samostojne katoliške države.

Torej kako je bilo usodnega dne? Okrog 300 hitlerjevcev je udrla deloma v dunajsko radio postajo, deloma v palačo zveznega kancelerja, kjer je zboroval kanceler z nekaterimi ministri. Postajo so uporniki dobili za nekaj časa v roke skoraj brez odpora, nakar so javili svojim pristašem po deželi lažljivo vest, da je Dollfusova vlada odstopila. Na to dogovorjeno krilatice so podeželjski hitlerjevci, hoteč prevzeti oblast, tvorili boj z orožjem proti krajevnim državnim oblastem, ki je pa — ko to pišemo — že udušen.

Dunajske upornike je oborožena sila kmalu pregnala iz radio oddajne postaje. Neprimerno težji pa je bil položaj v palači zveznega kancelerja. Dozvedanja poročila trdijo, da so uporniki zahtevali od Dollfusa, da odstopi. On je to odklonil, nakar sta dva hitlerjevca z revolverji pobila na tla, drugi trije ministri, med njimi minister za državno varnost major Fey, pa so bili aretirani. Človeku se pri tem nebole vsiljuje vprašanje, kako je mogoče, da so ministri, med njimi celo varnostni minister — major, lepo mirno dopuščali, da so tolpe pobile kancelerja. Ali morda samo zato, da rešijo sebi življenje? Take slučaje označuje vojaški red za izdajstvo, ne vredno vojaka, še manj častnika in najmanj

ministrskega tovariša in prijatelja. Na povečanje upornikov je major Fey pozival pred palačo zbrano vojaštvo, naj ne udere v poslopje in ne obračunava z uporniki. Če bi Fey ne bil poslušal upornikov, bi morda padel kot junak, kanceler pa bi ne umrl, zakaj rane so bile hude, vendar ozdravljive. Smrt je nastopila le radi izkrvavitve, ki bi jo pravčasna zdravniška pomoč preprečila. Uporniki niso pustili h kancelerju ne zdravnika in ne duhovnika, čeprav je prosil za oboje. To je neodpustljivi zločin, ki jih mnogo ne pozna svetovna zgodovina.

Uporniki so zahtevali od avstrijske vlade, da jim dovoli svoboden odhod v Nemčijo. Vlada je na to pristala, nakar so morilci proti večeru zapustili poslopje. Vendar so jih na ulici ugrabili in zaprli, ker je bil kanceler že mrtev, a je bila vlada stavila kot pogoj neoviranega odhoda v Nemčijo ohranitev življenja vseh ministrov.

Dne 28. julija je bil na Dunaju slovesen pogreb. Cerkvene obrede je izvršil kardinal dr. Innitzer, ki je v svojem govoru slavil kancelerja zlasti kot dobrega katoličana in službenika Cerkve. Stavljal ga je za zgled celi Avstriji in svetu kot državnika, ki je tudi v praktičnem življenju vedno uveljavljal katoliška načela. Razni drugi govorniki so izjavljali, da hočejo nadaljevati Dollfusovo delo do »magovitega konca«.

Veliko pozornost je vzbudila novica, da je Hitler imenoval takoj po Dollfusovem umoru za nemškega dunajskega poslanika zvitega diplomata Papena. Nekateri menijo, da boče Hitler, ker ni šlo s silo, pridobiti sedaj Avstrijo s Papenovo pomočjo mirnim potom za svoje vsenemške načrte.

Kot sosedje avstrijske republike, naj opetovano poudarimo, da želimo katoliški republiki vso srečo. Naj se skoraj pomirijo razburjeni duhovi in naj pomeni knezerjeva smrt konec bratomornega boja in naj bo pokor lepših dni — tako od Hitlerja kakor od Mussolinija neodvisne — Avstrije.

ITALIJA

s Velike napake. Začetkom julija so bili vsi župniki goriške dežele poklicani na županstvo. Tam so jim prebrali okrožnico, ki prepoveduje vsako slovensko nabožno petje izven cerkve. To velja zlasti za slučaj procesije, seveda. Milostljivo se pa še dovoljuje pri procesiji slovensko militi. Okrožnica določa dalje, da je od 1. septembra naprej prepovedan vsak slovenski napis na zastavah in banderih. Dozvedanja slovenski napisi se morajo popolnoma odstraniti, ne morda samo pokriti. Kdor bi se določbam tega odloka kaj protivil, ga je naznaniti oblasti. Reški škof Santin je v juniju izdal okrožnico na župne urade, v kateri prepoveduje vsako rabo ljudskega jezika v cerkvenih opravilih (krstih, pogrebihi itd.). V Trstu je pri sv. Ivanu vsako leto procesija v nedeljo po prazniku sv. Janeza Krstnika.

Letos je policija prepovedala vsako slovensko petje pri tej procesiji. Opuščeni so bili tudi evangelijski in je sploh procesija naredila klaverno vtis na ljudstvo. V isti župniji je oblast udarila po organizatorju: črtala je iz občinskega proračuna neko vsoto, namenjeno za organizatorja, to pa zato, ker se pri nedeljskih mašah ni še odpravilo vse slovensko petje. Enako so udarili organizatorja v Rojano. V Nabrežini je imel župnik namesto bite plačo od občine. Letos mu je občina samovoljno ustavila plačo zato, ker ni še odpravil vse slovenščine iz cerkve.

s Drobili. Sodišče v Meranu je obsodilo neko učiteljico na globo 1600 lir, ker je poučevala otroke v nemščini. Z nemškim poukom na južnem Tirolskem torej za enkrat ne bo nič kljub Mussolinijevi objavi. — Za novega nadškofa goriške nadškofije je imenovan Carl Margotti, do sedaj apostolski odposlanec za Turčijo in Grčijo s sedežem v Carigradu.

ASPIRIN pomaga pri zvišani temperaturi. **ASPIRIN** je mala tableta z velikim učinkom.

Vsaka tableta ima viličen obliko.

ASPIRIN

V. z. Jagla. L. d. Zagreb. Oglas se reg. pod št. Br. 12.314 od 25. VI. 1934.

AVSTRIJA

s Iz slovenskega Korotana. Biserno sveto mašo bo daroval 2. avgusta g. Janez Boštjančič, župnik v p. — 40 letnico mašniškega posvečenja je obhajal 22. julija knezoškof krški dr. Adam Heftler. — 40 letnico mašništva obhaja tudi podkroški prošt Ivan Brabeneč. — 40 letnico duhovniške službe obhaja še Josip Eichholzer, župnik v p. — Srebrno sv. mašo bo daroval Josip Otgan, župnik v Stebnu pri Beljaku. — Za doktorico filozofije je promovirala na Dunaju Slovenka Marija Sadnikarjeva, hčerka trgovca Sadnikarja v Celovcu, ki je rodila iz Kamnika. — Naše iskrene čestitke na vse strani!

NIZOZEMSKA

s Kraljica vrača liberalni časopis. List »Nieuw Rotterdamer Courant« na Nizozemskem, na katerega je bil v nekaj izvodih naročen tudi kraljevski dvor, je priobčil nedavno članek, v katerem je napadel božanstvo Jezusa Kristusa. Kraljica, protestantinja, je takoj odredila, naj se upravi imenovanega časopisa javi, da kraljevski dvor ne rabi nobene številke več. Res, krasen zgled!

AMERIKA

s To in ono. V Buenos Airesu v Argentini je umrla 69-letna Marija Nemec iz Mirne pri Gorici. — V La Plata v Argentini je umrl 35-letni Albin Kolenc iz Avč pri Kanalu na Goriškem. — SVO. Chicago je odprl urad prvi slovenski zobozdravnik Adolf Ziberle. — V Mc. Gregor Minn. je odšel v večnost 78-letni Frank Jakše iz Uršnega sela pri Toplicah. — V Clevelandu je zapel mrtvaški zvon Elizabeti Šteinkovec roj. Trček. — V Ely Minn. je umrla Mike Rom iz Rodin pri Crnomlju. — Istetam je umrl rojak, 50-letni Janez Vidic. V naselbinah Broughton pa se je obesil 47-letni Matija Skvarča iz Rovt pri Logatcu. — V Canonsburgu je podlegel srčni napaki 45-letni John Stefancic iz Skofje Loke. — V Chicagu je umrla 64-letna Marija Kremesec roj. Vukanič iz Svržakov pri Metliki. — V Milwaukee je umrl Egidij Senk iz Dravelj pri Ljubljani. — V Grovebergu Kaus. je zapustil solno dolino 49-letni Ignac Ozebek in St. Vidske gore na

Primorskem. — V Clevelandu so položili v grob 62-letno mater ameriškega slovenskega sodnika Franca Lovšeta; pokojnica je bila doma v Dvorski vasi pri Vel. Laščah. — Organizacija starih rudarjev je imela te dni veselico v Rook Springs Wyo. Poleg drugih narodov so se udeležili tudi sledeči: 50 Avstrijcev, 41 Slovanov, 19 Jugoslovancev, 11 Hrvatov, 11 Dalmatincev, 8 Kranjcev, 1 Srb in 1 Servian. Tako poznajo pri nekaterih ameriških listih slovenske narode! — V Silvestrou Colo je umrl Janez Skrlj iz Knežaka na Notranjskem. — V Clevelandu je umrl slikar Josip Likar iz Rakeka na Notranjskem. — V Canon City Colo. je odšel v večnost 69-letni Frank Ferkul iz Vel. Lašč. — V Njujorku je bil notar Dragomir Kostič, obtožen po veleporoti tatvine prve vrste. Njegovo aretacijo je izposloval jugoslovanski generalni konzul Radoje Jankovič. — V Greensburgu Pa. je bil od vlaka do smrti povožen 59 letni Florijan Ovsec iz Stopič na Dolenjskem. — V Porterville Calif. je zapel mrtvaški zvon Mitiji Jakšetu iz semiške fare na Dolenjskem. — V Clevelandu je umrl nagle smrti 64-letni John Pišler iz Borovnice. — Obešenega so našli v Sharou Pa. 64-letnega Franka Vodeničarja doma v črnomeljski okolici. — Chicagu je zapustil solzno dolino 60-letni Anton Erkul iz Dobropolja.

DROBNE NOVICE

Podražilo se je letos življenje v češkoslovaški republiki. Vzrok: suša.

Novega sovjetskega poslanca v Pragi Sergeja Aleksandrovskega je sprejel državni predsednik Masaryk.

Razpuščeno je francosko-nemško društvo v Berlinu, ki je delovalo za zблиžanje obeh narodov.

O zunanje političnih vprašanjih ne smejo pisati hitlerjevske mladinske organizacije.

Poljska rušilca »Bursa« in »Wicher« običeta uradno Petrograd. Čudni imeni!

Za 884 milijonov dolarjev so se povečale zlate zaloge Amerike v prvem letošnjem polletju.

Sovjetska Rusija je odpovedala svoja več milijonska naročila v Italiji.

Velike nevihte so bile 22. julija v južno-zapadni Angliji.

V Rim je prišla na oddih hčerka italijanskega kralja, bolgarska kraljica Ivana.

Za obnovitev diplomatskih odnošajev z Rusijo je zaprosil sovjetski bolgarski zunanji minister Batalov.

Katoliški nemški visokošolci zopet lahko nosijo znake svojih društev.

Enoletno davčno prostost za avtomobile, ki pridejo prvič v promet po 20. juliju, je sprejela češkoslovaška vlada.

Število porodov pada po vsem svetu, ugotavlja seznam Društva narodov za l. 1933 in 1932.

Eksplozija je nastala v francoski dinamični tovarnici blizu Port Vendresa. — Dva delavca ubita.

Vlada svobodnega mesta Gdanskega je izjavila željo za sklenitev konkordata s sveto stolico.

50-letnico mašništva je praznoval te dni ameriški kardinal O'Connel. Navzoč je bil pri svečanosti tudi sin drž. predsednika Roosevelta.

Zakon proti tujcem je stopil v Turčiji v veljavo; dopušča v vsej državi le 5000 tujih obrtnikov.

ZOBNI KAMEN

je lahko nevaren-

svari lupa

Če se zobni kamen o pravem času ne zapazi in ne odpravi, se utegne zgoditi, da razrahlja zobe in do zobje nazadnje celo izpadejo. Te pa prepreči Sargov Kalodont. Zakaj Sargov Kalodont je edina krema pri nas, ki ima v sebi znanstveno priznani sulforicinov oleat po dr. Bräunlichu, ki odpravi nevaren zobni kamen in ki prepreči, da se ne naredi drug. Kdor porabi vsak dan nekaj minut za nego zob s Kalodontom — ima vse svoje dni zdrave zobe!

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

General Maister umrl

Na Uncu pri Rakeku, kjer se je mudil s svojo družino na oddihu, je 26. julija 1934 zapustil ta svet general Rudolf Maister. Truplo so pripeljali v Maribor. Tam je bil 28. julija ob navzočnosti naroda in zastopnikov raznih oblasti slovesen pogreb z vojaškimi častmi. Blagoslov pokojnikovega trupla je izvršil sam prevzvišeni g. knezoškof dr. Tomažič s sledečim nagovorom:

Globoko žalujem! Polagamo k poslednjemu počitku truplo generala Rudolfa Maistra, junaka, pisatelja, pesnika, rodo- in domoljuba. Polagamo moža, ki je zaslužil in užival spošto-

400 letal se udeležuje manevrov okrog francoskega Lyona.

600.000 ton pšenice bo morala letos uvoziti Italija.

6000 vagonov jabolk bo imela letos za izvoz Avstrija.

3097 listov z naklado 16.6 milijona izvodov izhaja v Nemčiji.

60 vasi je uničila zadnja velika poplava na Poljskem. Celotno okrog 8 milijard škoda. Skoraj 700 ljudi je umrlo letos vsled vročine v Združenih državah severne Amerike.

5000 ljudi je utonilo pri zadnjih velikih povodnjah na Japonskem.

Za dva metra bodo premaknili 14 nadstropni nebotičnik v amerškem Los Angelesu.

vanje in vseobče občudovanje. V imenu Cerkev izrekam iskreno sožalje in sočutje njegovi soprogi, njegovima sinovoma in vsem žalujčim sorodnikom. Čitamo in slišimo, da se ljubezen preizkuša in potrjuje v trpljenju. Resničnost teh besed je dokazala blaga gospa, ki mu je kot sodrugu stala ob strani v dnevih njegovih slavnih činov in lepih del, pa mu je potem tudi požrtvovalno stregla v tihi bogu dvanosti. Ljubljena domovina in država sta izgubili moža, ki se je v odločilnih bojih uspešno boril za njun obstoj in njune meje. General Maister se je v junaških dnevih boril za pravice Jugoslavije, v miru je pa zastavil vse svoje duševne in telesne moči, da krepí narodno idejo in misel močne Jugoslavije. Visoka odlikovanja mu je pripel na prsa naš junaški vladar. Naj ga Kralj kraljev, Vsemogočni Bog pri sebi odlikuje z večno srečnim življenjem. Tako bodi in tako naj se zgodi! V ta namen molimo po lepi krščanski navadi Oče naš!

Govorili so še drugi, zapeli so pevci in zagrmeli so topovi v zadnji pozdrav prvemu našemu generalu, osvoboditelju slovenske štajerske zemlje...

Velikemu Slovencu-junaku generalu Rudolfu Maistru da j, Gospod, večni mir in pokoj in veliko plačilo za vse, kar je storil dobrega za svobodo svojega naroda!

KAJ JE NOVEGA

Vprašanje, ki ne sme nihče mimo njega

V »Zdravju« čitamo pod naslovom »Različna vprašanja« tudi sledeče:

Iskanje različnih zakladov narašča: povsod rastejo najrazličnejše zavarovalnice, ki so ustvarjene bolj na osnovi loterije, kakor na osnovi stvarnih potreb in koristi; zdravniki postajajo razkošje; uporaba saharina narašča; otroci so slabotni; spekulacije prebajajo tudi v vas; poroke se kritijo; odprava pšodov ima vse mogoče načine; se veča; poštenja se zaradi nezaposlenosti otrok, dele v majhne kose itd. Tudi otroci postajajo nepotrebno breme, ki so bili še do nedavna ponos in radost vsake družine. Bogatini nimajo dosti otrok. Revni otrok ne more odgojiti, niti prehraniti in on daje državi največ potrebnega naraščanja, največ bodočih državljanov. Tu je treba pogledati bodočnosti v oči. Tu je jedro rektnega vprašanja.

Jedro bodočega rodu, ki raste v čudno izmaličeno spuško, zaradi nezaposlenosti, zaradi slabih gospodarskih razmer itd. Tu je bodočnost države. Urediti je treba zamolano začetno.

Imamo družine brez otrok, imamo denarjake brez družine in otrok, imamo vse polno razkošja, ki naj prispevajo za vzgojo bodočih državljanov in državljanek, ki tvorijo vir, iz katerega bo država črpala vse svoje moči in zdravje.

In, če je vir okučen? Če nima dobrin, ki so mu za obstanek neobhodno potrebne? Če družine ne brega mladi rod, ki dorašča za bodočnost? Ali ni to tudi del velikega vprašanja, ki ga zahteva zdravstvena obnova. In to vprašanje je nujno in ne sme iti nihče mimo njega!

Nizke plače, eden glavnih vzrokov krize

Na mariborskem sadjarskem zborovanju je navedel ravnatelj banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru, g. dr. Priol v svojem poročilu, koliko potrošijo sadja v posameznih državah. V Avstriji potrošijo na leto in osebo okoli 40 kg jabolk, v Nemčiji 43 kg, v Angliji pa 45 kg. Pri nas v Jugoslaviji pa le 11 kg jabolk na leto in osebo. Če bi se dvignila potrošnja jabolk samo na 15 kg na osebo in leto, bi znašala letna potrošnja 21.000 deset-tonskih vagonov, dočim je dala lani naša le-

tina le 15.000 vagonov. Prav nič nam ne bi bilo treba biti v skrbeh, kam bi jabolka izvozili, ker bi jih nam za lastno uporabo manjkalo 6000 vagonov.

Toda ni se bati, da bi se potrošnja dvignila, pa čeprav je sadje še tako zdravo. Ljudje enostavno nimajo denarja, da bi si sadja kupili. Tako tarnamo in tarnamo, kako pomagati kmetu, a najbolj enostavne pomoči ne vemo. Da bi namreč poskrbeli, da bi ljudje več zaslužili in da bi mogli potem tudi več potrošiti.

OSEBNE VESTI

d Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer je dospel nedavno v Luče. S svojim spremljevalcem stolnim kanonikom g. Ivanom Šimatovičem se je nastanil v župnišču. — Na škafujsko nedeljo — 15. julija je prevzvišeni vodil običajno procesijo ob spremstvu 5 duhovnikov, ob obilni udeležbi pobožnega ljudstva, ob ubranem sviranju ljubenske godbe in mogočnem streljanju možnarjev. — Dne 23. julija pa se je čez Gornji grad in Ljubljano že vrnil domov zaradi nujnih svojih poslov. Ob slovesu je rekel: »Zal mi je, da že moram iti, ali dolžnost me kliče.«

d Zlato mašo je opravil 27. julija v cerkvi ljubljanskih uršulink starološki dekan č. kanonik Matija Mrak. V isti cerkvi in na isti dan je pred 50 leti daroval prvo sv. mašo. Na mnoga leta!

d 40 let je minulo kar župnikuje v Podgradu pri Novem mestu g. Andrej Česenj. Bog živi g. jubilara še mnogo let!

d Kot ena družina je proslavila loška župnija te dni 30 letnico maščitstva svojega župnika g. Jerneja Podbevška. Naj izrazimo tudi mi iskrene čestitke za željo obilnega božjega blagoslova tudi za bodoče dni.

d Primarij mariborske bolnišnice dr. Ivan Matko odhaja te dni na novo službeno mesto v Belgrad.

VINA Vam tudi Centralna vinarna, Ljubljana, v svoji posodi najugodnejše.

d Neveljski župan g. Nandc Novak je v preteklem tednu prevzel svoje posle.

d Trideset let že vrši uradniško službo pri Vzemni zavarovalnici v Ljubljani Mici Cerarjeva. Na mnoga leta!

d 60 letnico rojstva in obenem 40 letnico, odkar je prišla služiti v štrinovo hišo v Kaplji vasi pri Komendi je praznovala dne 22. julija Lenca Pavlin. Bog jo živi še mnogo let!

d Še ena 40 letnica zvestega službovanja. Te dni praznuje 40 letnico dela in službe pri tvrdki Mikuz v Ljubljani Josipina Breznikar. Tudi njo ohrani Bog še mnogo let!

DOMAČE NOVICE

d Zdravniška spričevala za ženske. Po določilih zakona o pobijanju spolnih bolezni in zadelnega pravilnika, morajo ženi predložiti župnemu uradu pred poroko spričevalo o svojem zdravju, in to 1. julija naprej. To spričevalo ne sme biti staro nad 10 dni, računši od dneva poroke nazaj. Sedaj so nekateri zdravniki v škripcih, kdaj naj zdravniško preiščejo ženine in napravijo spričevalo, ali še pred prvim oklicem ali pozneje. Ljubljanska župnišča so zavzela stališče, da spričevala ni potrebno takoj pri prvem oklicu predložiti, pač pa tik pred poroko in to spričevalo ne sme biti staro nad 10 dni. V juliju doslej v Ljubljani ni bilo porok, ker ni za to sezona. Mestni fizikat je izstavil šele 1 spričevalo in gospodje pri fizikatu: so bili prav zaradi 10 dni nekoliko v dvomu, kajti sprva so tolmačili, da je treba izdati spričevalo še pred 1. oklicem, a oklicna doba traja 15 dni, tako da bi bilo tako spričevalo ob poroki že prestaro. Naposled so prišli do sklepa, da izdaja fizikat tako spričevalo nekaj dni pred sklenjeno poroko.

d Vseslovanski čebelarški kongres v zvezi s čebelarско razstavo bo letos od 26. do 31. avgusta v Belgradu.

d Uredbo o ustanovitvi kmetijskega posetovalnega odbora je podpisal kmetijski minister. Odbor bo štel 15 članov.

— Osebe, ki trpe na žolčnih in jetrnih boleznih, žolčnem kamnu, preobili tvorbi kisline in napadih prolina, uredijo lenivo delovanje črev z rabo naravne »Franz-Josef«-grenčice. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz-Josef«-voda zanesljivo in zelo milo učinkujoče salinično odvajalno sredstvo, ki se more priporočati tudi pri kilah, ranitvi črevesa in prostata-hipertrofiji.

d Če v koga trešči, se ravnaj po teh-le pravilih: 1. Skušaj uvesti umetno dihanje; nadaluj z njim, dokler ne pride ranjenec k sebi, če treba tudi eno uro in še več. To delaj, dokler ne prispe zdravnik. 2. Ko je ranjenec prišel dihati, spravi ga v posteljo! 3. Dvigni zgornji del njegovega telesa! 4. Ponesrečencu daj piti kave in vina, ako more požirati! 5. Morebitne rane pokrij s krpami, namazanimi z vazelinom ali s svežo slanino; nikar ne odpiraj mehurja, to je opeklin na koži!

d Železna disciplina. Odbornike kluba večine v Kamniku so podpisali vsak zase sledečo jim predloženo izjavo: »Prosim oblast, da me razreši dolžnosti občinskega odbornika«. Datum na izjavah bodo voditelji večine preskrbeli z datumom pozneje in »po potrebi«. Kdor namreč ne bo ubogal, si je že vnaprej podpisal — vsaj tako nekateri mislijo — slovo iz obč. odbora. Ampak, če se ne motimo, se v smislu zakona ne more odpovedati mestu občinskega odbornika nihče brez tehtnega razloga. Zato ne verjamemo, da bi kdaj banka banska uprava nezadostno podprte odpovedi vzeti resno na znanje: Po našem mnenju so take in podobne izjave samo bavljavi, ki se jih resni može najmanj boje.

d Evharistični kongres se vrši 26. avgusta v Vrbski na otoku Hvaru in sicer za celo hvarsko škofijo. Najprej vodi tridnevnik kot pripravo dominikanec Hijacint Belić iz Šibenika. Dne 25. avgusta dopoldne je sv. birma, popoldne so slovesne večernice, ponoči slovesna sv. maša. Dne 26. avgusta zjutraj splošni prejem sv. zakramentov in procesija na pripravljeni oltar na trgu, kjer opravi slovesno pontifikalno službo božjo ljubljanski knezoškof dr. Gregorij Rožman, pridiguje pa hvarski knezoškof Mihael Pušić. Dopoldne ob 11 sestanek fantov oziroma mož. Popoldne ob dveh sestanek mater, oziroma deklet. Ob 3 popoldne veliko javno versko zborovanje z dvema govoro.

Pri vsaki prirodni mineralni vodi je glavno, koliko ima raznih zdravilnih sestavin: čim več jih ima, več velja! Radenski Zdravilni vrelci jih ima preko 20, poleg težkih kovin, ki so bile v njem ugotovljene lanako leto in katerih nima nobena druga mineralna voda v Jugoslaviji. Zato pa je Radenski Zdravilni vrelci za zdravljenje tako koristni in tako izbornega okusa. Primerjajte analizo drugih mineralnih vod z Radenskimi, pa se boste takoj odločili ter odšle vedno in povsod zahtevali izrečno Radenski Zdravilni vrelci. Zahtevajte obširno brošuro o Radenski pri upravi Zdravilišča Slatina Radenci.

d V svrhu ustanovitve vsedržavne stanovske organizacije so se mudili te dni v Sloveniji nekateri belgrajski zdravniki. Vsi stanovi se stanovsko organizirajo, samo kmet čaka. Bog ve, zakaj čaka. Ali mu same rožice cveto?

d 120.000 Din za pogozdovanje občine Hvar je odobril minister za gozdove in rudnike.

d Letos poteče 500 let, odkar stoji cerkev sv. Ane v Štorah pri Celju.

d Za kopalce v Savi. V območju občine Ježica je strogo prepovedano vsako jahanje po pešpotih ter hoja po poljskih nasadih in travnikih. Tudi je strogo prepovedano klatenje sadja in pobiranje poljskih pridelkov.

d Nove volitve za mestne občine bodo najbrže še to jesen.

d Radi neznosne vročine, ki je zavladala po vsej državi so sedaj in sicer do preklica uradne ure v vseh državnih uradih od pol 8 do pol 14.

d Skupina 40 poslancev in 20 senatorjev obišče uradno v kratkem Turčijo.

d 140 zdravnikov in 74 babic je v Belgradu.

d Pri občinskih volitvah v Hrastniku je bilo oddanih za g. Malovrha 898 glasov. Na to listo odpade 26 odbornikov, dočim je dobila lista g. Roša (JNS) 4 odbornike.

d »Slovenščina« na taksnih računih. »Trg. list« piše: Če dobi naš človek v roke takсни račun, ki ga mora izdajati vsak trgovec že za vsak predmet, ki velja več ko 20 Din, potem mora prav gotovo postati slabe volje. Ne le zato, ker je v teh težkih časih že vsaka taksa težko breme, ki ne more spraviti človeka v dobro voljo, temveč zaradi računskega lista samega. Zakaj se morajo n. pr. vsi ti računski listi tiskati le v Belgradu. Domače tiskarne bi to delo prav gotovo opravile ne le ceneje, temveč tudi boljše. Prav gotovo pa ne bi mrcvarile na takšnih računih slovenščine na tako neumiljen način, kakor delajo to oficialno izdani takсни računi. Takoj na vrhu je prva slovenska beseda težka pravopisna napaka, ker se beseda (trdika piše z »d« ne pa s »t«). Vsak šolarček ve, da se ne pravi dinara, temveč dinarjev. O pojedinih cenah se tudi v Sloveniji nikomur ne sanja. Tudi se pri nas ne kaznuje po kazenskem zakonu, temveč po kazenskem. Prav tako se ne reče izdavanje računa, ampak izdajanje. In končno Slovenci ne poznamo švot, temveč vsot. Samo par besed je na tem računu, a napak je skoraj toliko ko besedi.

d Med jugoslovanskimi in madjarskimi odposlanci je dosežen sporazum glede obmejnega prometa med obema državama, ki naj za bodoče prepreči obmejne spore.

d Izvoz jugoslovanskega lesa v Palestino se je v letošnjem prvem polletju precej povečal.

d Železničarjem so zopet dovoljene stare ugodnosti na železnicah in tudi režijske karte, ki so se pa podražile od 10 na 20%. Dovoljene pa so jim tudi nekatere nove ugodnosti. Tako je ugodno rešen spor, ki ni bil v prid našim železnicam.

d Mleko in alkohol. Ljubljana je 1. 1933 porabila 5.369.236 litrov mleka, obdavčenega s trošarino in 1.160.000 litrov neobdavčenega. Alkoholnih pijač pa je v istem času porabila 4.410.277 litrov.

d Voditelja bivše radijske stranke dr. Mačka so privedli iz zaporov v Sremski Mitrovici v bolnišnico ustuljenih sester v Zagrebu in sicer po predložitvi zdravniški preiskavi in na temelju odločbe predsednika sodišča. Dr. Mačku je dana prilika zdravitve in ureditve zobovja in govornih organov.

d 15 vagonov lipovega cvetja je bilo izvožen iz bosanske Posavine.

Ono pere tako prizanesljivo.
ker je blago

d Zaposlitev tujih delavcev je prepovedala gradbenim podjetjem banska uprava vrbaske banovine.

d En milijon Din kredita za kratkoročna posojila hmeljarjem je dovolila Privilegirana argarna banka Posojilnici v Zalcu.

d Po novem zakonu o pobijanju spolnih bolezni je bilo od 1. julija dalje pregledanih v Zagrebu 70 ženskih kandidatov, od katerih je mesni zdravnik desetim odklonil dovoljenje za ženitev. Mnogo bolj kot pri ženitbah, se širijo spolne bolezni v drugih primerih, za katere pa zakon ne predvideva zadostnih obrambnih sredstev.

d Naši domači avtomobili »Triglav« so imeli na propagandni poti skozi Srbijo velik uspeh. Prodanih je bilo 16 avtomobilov, še večje število avtomobilov pa je bilo naročenih.

d Nov vodni zakon za celo državo pripravljajo v Belgradu. Dosedanji vodni zakon veljaven za bivšo Kranjsko je bil prav izvrsten.

— Pri naganju k maščobi, protinu, sladkosti izboljšuje naravno »Franz-Josefova« grenčica delovanje žolodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

NESREČE

d Pogorelo je gospodarsko poslopje posestnika Jožefa Srebrnjaka iz Roj pri St. Jerneju. V tej vasi je pred kratkom uničil požar tudi kovačnico posestnika Kramerja in to že drugič v enem letu.

d Gorelo je pri Matjaškovki na Božakovem pri Metliki. Nezavarovana.

d Strela je udarila v hišo last posestnice Terezije in Franciške Krenn iz Cmureka v Avstriji in poslopje popolnoma upepelila.

d V Savi je utonil pri Kranju 23 letni tovarniški delavec Franc Gros, doma iz Tržiča.

d Smrtno se je ponesrečil na planinah 20-letni učiteljnik Milan Košir iz Loga pri Kranjski Gori.

d V voz se je zaletel s kolesom in podlegel poškodbam 30 letni vnučaraki sin Franc Lesjak v Presiki pri Mariboru.

d Zelo veliko število utopljenecv beležijo letos na Hrvatskoni, zlasti v bližini Zagreba. Število je večje, kakor katerikoli drugo leto. Bližje mestnega kopališča je v Savi utonil v torek

zasebni, uradnik Dragotin Nestorovič. V Pod-susedu je v Savi utonil neki Stjepan Filipovič. V ponedeljek popoldne pa so blizu mestnega kopališča v Zagrebu z največjo težavo rešili iz Save nekega delavca, ki se je že potapljaj. Rešil ga je neki dijak. V Dravi v bližini Osijeka je skočil razgret v hladno Dravo 34-letni občinski tajnik Ivan Draženović iz vasi Hrastik. Pričel se je takoj potapljati, ker ga je zadela srčna kap. Ko so ga drugi kopalci izvlekli iz vode, je bil že mrtev. V stari strugi Drave pri vasi Dila v Baranji se je prav tako razgret kopal 27 letni občinski stražnik Ivan Kocijanović iz Osijeka. Sredi struge se je pričel potapljati in pričel klicati na pomoč. Naenkrat se je potopil in izginil pod vodo.

d Grozno neurje je razsajalo 23. julija v ptujskem okraju. Najhujše so prizadete Hloze, kjer je toča pobila mestoma do 80% grozda in drugega sadja.

d Ze tretjč je obiskalo neurje slovenjgraški okraj. Na več krajih je udarila strela, vendar brez škode. Pridelki so pa večinoma uničeni in sicer predvsem v krajih Slov. Bistrica, Poljska-va, Leskovec, Črešnjavec, Stari log, Vrhlaga, Laporje in seveda tudi druge vasi. Bog se usmili!

d Zopet je padala toča v vaseh južno od Maribora in severno od Poljčan.

d Kakor pest in kurja jajca debela toča je padala v Kokriči nad Kranjem, pa tudi v drugih vaseh od Tratenika proti Preddvorju. Po toči so prizadele tudi vasi Ježica, Savlje, Mala vas in deloma Kleče in Stičice.

d Opozorjamo cenjene čitatelje, ki bole-hajo na boleznih srca, jeter, ledvic, žolčnih in želodčnih kamnih, da uživajo stalno Raden-ski Zdravilni vrelec, ki je tudi izborna pi-jacea sam zase, ali pomešan z vinom.

NOVI GROBOVI

d V domači gomili se spava sladko. V Ptuju je umrl tamkajšnji notar Anton Carli. — Pri Sv. Tomažu pri Ormožu je odšel po večno plačilo 62 letni duhovni svetnik in župnik Matja Zemljč, ki se je udeleževal tudi kot priljubljeni marijanski pesnik. — V Brežicah so pokopali tamošnjega župnika gosp. Martina Juharja. — V Škofji Loki je odšla h Gospodu po večno

plačilo uršulinka Anica s. Krizostoma Peterlin, rodom iz Kamnika. — V Črnomlju so pokopali Gidota Šetino, ravnatelja tovarne pletenin v Jaršah. — V Ljubljani so umrli: graditelj Jože Bricej, sluga zadružne gospodarske banke Andrej Dolinar in telegrafist Franc Berčič. — Naj počivajo v miru!

† General Rudolf Maister.

RAZNO

d Knezoškof dr. Gregorij Rožman pride z romarji v slovenski Lurd. Ljubljanski vladika, ki je letos spremljal romarje v francoski Lurd, se je na prošnjo dobrodelnega društva »Varstvo« odločil, da bo, če le ne bo kakega nepredvidenega zadržka, o Velikem Smarnu spremljal tudi romarje v slovenski Lurd — Rajhenburg, kjer bo opravil tudi glavno jutranjo službo božjo. Rajhenburžani, ki so že lani sprejeli naše romarje z navdušenjem in veliko slovesnostjo, se letos tem skrbneje pripravljajo na ta veseli dan. Vesela vest, da bo romarji k Mariji Lurški v slovenski Lurd tudi sam Prezvizišeni, bo brez dvoma še marnikoga vnela, da se bo pridružil romarjem. Pričakuje se zlasti velika udeležba iz Ljubljane in okolice. Romanje organizira dobrodelno društvo »Varstvo« v Ljubljani. Rok za prijavo poteče 7. avgusta. Po tem dnevu se bodo sprejemali le še romarji za rezervirana mesta dokler jih bo kaj. Naj torej vsakdo pohiti s prijavo, da ne bo prepozno. Podrobna pojasnila dobi vsakdo zastoj, če piše dopisnico na naslov: Romarski list »Po božjem svetu«, Ljubljana, Tyrševa cesta 17.

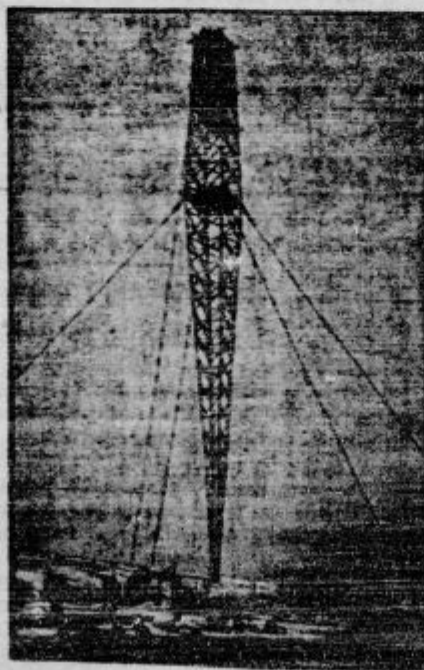
d Možnost zaslulka nudi enoletna šola za vzgojiteljice in negovalke otrok, ki se prične dne 3. septembra 1934. V to šolo se sprejemajo dekleta, stara od 18 do 28 let, zdrava, brezhibne preteklosti. Morajo imeti najmanj 4 razrede ljudske šole, dovršene s prav dobrim uspehom. Prošnje je vložiti do 15. avgusta na državni zavod za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani. Prošnji je priložiti: kratni list, domovinski list, šolsko spričevalo, navstveno spričevalo. Vsa oskrba, t. j. stanovanje, hrana, razsvetljava, pranje perila, kurjava itd. stane 600 Din mesečno. Gotovo, da je veta danes velika, vendar ima dekle čez eno leto možnost zaslulka v tako lesem ženskem poklicu.

Novi gorški nadškof msgr. Carl Margotti.

† Kanceler Dollfuss in njegova sedaj osirotela otročica.

Radijska postaja na Bisambergu pri Dunaju, ki so jo narodni socialisti razstrelili. Radio oddaja zdaj po stari postaji.

Novi avstrijski kanceler K. Schuschnigg.

To je proboj vladne palače, v kateri je bil umorjen kanceler Dollfuss. Zdej je z nje razobesena žalna zastava. Nad glavnim vhomom se vidi balkon, s katerega se je major Fey, minister javne varnosti, razgovarjal s poveljnikom avstrijskih čet v usodnih trenutkih, ko je bil jetnik narod.

Na Poljskem so bile te dni velike povodnje. Voda je napravila silno škodo.

PO DOMOVINI

Odgovor „Jutru“

V predzadnji številki »Domoljuba« smo v članku »Od kod vzeti denar?« med drugim navedli, da gredo v naši državi letno skoraj ogromne vsote samo za razna lepota, s katerimi si mestne ženske packajo svoje obraze. Podrobno smo navedli, koliko izdamo pri nas za šminke, za razne kreme in za pudre, za dišavne vode in za kozmetična sredstva, za ustno rdečilo itd. Potem smo tudi navedli, da gre velik del tega denarja v inozemstvo ter svetovali, naj se čim višje obdavči te stvari in za toliko olajša bremena kmetu in obrtniku.

»Jutro« je bilo zaradi tega našega članka vse iz sebe ter nas doželi hujskanja in laži, češ, da smo si te številke izmislili sami, obenem pa kliče seveda na naš list biriče in hudiče. Ne vemo, če meri »Jutro« čevlje po svojih nogah, kajti mi si naših trditvev niti ne izmišljamo in jih tudi ne potvarjamo, najmanj pa skušamo slediti »Jutru« v hujskanju.

Res je, mi nimamo toliko prilike kot gospodje pri »Jutru«, da bi imeli vpoglede v razne uradne podatke, zanesemo se pa, da jih imajo — uradniki. Nedvomno bodo ti najboljše vedeli, kako in kaj je s temi stvarmi, bolje nego »Jutro« in »Domoljub« oba skupaj, saj uradniki te številke ravno zbirajo in ugotavljajo. Končno uradniki, ki take stvari gotovo najbolje vedo, izdajajo svoj list z naslovom »Naš glas« in tu so objavili pred nekaj tedni tudi te številke, mi smo jih pa pomislili po njih.

Upamo in pričakujemo, da bo sedaj — u-

tro«, ki je skozi in skozi pošten, lojalni, nehujskajoč in resnično ljuben list, takoj v svoji prvi prihodnji številki preklicalo rovtarsko zmerjanje in napredno podtikanje, ki ga je naperilo na »Domoljub« in prišlo za ušesa gg. urednike okrog »Našega glasu«. Prav radovedni smo, kako se bo pomenilo s njimi in če bodo oni mirno vtaknili v žep očitek, da so lažnjivi hujskači.

Prepričani smo, da se »Jutro« ne bo potuhnilo.

Iz zagrebške torbe (Zagreb)

Vse hiti na romanja in izlete. Zato se pa nadejamo, da bomo tudi mi v Zagrebu imeli lep obisk, ko bo ljubljansko »Varstvo« obiskalo Rajhenburg in Zagreb. Naj opozorim vse romarje, da bo poleg Rajhenburga tudi Zagreb lepo izmenadenje za vse, za vas, ki pridete in za nas, ki tega obiska že sedaj pričakujemo. Saj je naš Jože, ki prodaja »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« že davno poskrbel za to, da je vsa slovenska javnost v Zagrebu o tem dogodku obveščena, ker je razprodal prav veliko lista »Po božjem svetlu«, kjer je bilo vse lepo razloženo. Ob 9 pride vlak, in tam se bomo že našli, da potem po sestavljenem programu pogledamo vse, kar se da v tem kratkem času pregledati. Pred vsem sv. Rok, kjer se nam zdi, da smo kakor doma, stolnica, Markova cerkev, Mirogoj, ki je nedvomno najlepše pokopališče v državi, maksimirske zverine in še muzejske starine in pisane narodne noče. Pa ni, da bi povedal ravno vse, ker bo potem kdo rekel: sedaj pa že vse vem, pa ni več vredno, da še doli grem — potem se

bo šel, ko bodo prišli drugi domov in povedali, kaj vse so videli in doživeli. No pa še takole en mal špas bomo skušali privedi zvečer, da se boste malo nasmejali in potem v vlaku ponoči lahko zaspali, ko jo boste rinili ob Savi nazaj gori v Slovenijo. Le pridite! — Kaj pa še drugega novega? Muzika, sama muzika! Kako ne. Saj je je že Zagreb sam poln. »Noč in dan glazba«, je zapisano na marsikaterem »pajzlu«. Ne bom rekel, da je to res »prvovrstna glazba«, kakor se bere napisano. Kakor tudi ni »prvovrstno« poštenje in dostojnost v tistih luknjah. Sedaj je število godcev znatno povečano z armado romunskih godcev. Kar 700 in še več jih je prišlo v Zagreb. Pravijo, da znajo lepo zaigrati. Pa saj so se tega tudi učili! Zagreb doslej še ni slišal tako močnega. Pa menda tudi ne Ljubljana in Maribor. — Še hodijo ljudje v Zagreb po posel. Nekaterim je sreča mila. Vsem ni. Kako bo, če je pa tu še vedno toliko nezaposlenih. Največjo krizo preživljajo šoferji. Pri Borzi dela je najaviljenih točno 333 šoferjev, ki iščejo službe.

Razne vesti (Moers—Meerbeck)

V Düsseldorfu smo sprejeli jugoslovanske kemike, ki so na potovanju po Nemčiji. Na konzulatu so jih ljubezno sprejeli in pogostili, nato so si pa ogledali narodnosocialistično razstavo. V Essenu so si ogledali Kruppove tovarne. Obiskali so tudi našo naselbino Stoppenberg, kjer so jih pozdravili zastopniki obeh izseljeniških zvez. Prav lepo in po domače smo se imeli. Nemške oblasti so jih povsod ljubezno sprejemale in skušale napraviti njihovo bivanje v Nemčiji čim prijetnejše. — Bratovščina živega Rožnega venca v Essen-West je imela 1. julija svoje mesečno zborovanje, katerega se je vdeležil tudi zvezni predsednik g. Iv. Lindič. Navdušeni govoril in lepa slovenska pesem so nas zopet počivil v pravi ljubezni do-movine. — V Moers-Meerbecku je praznoval č. g. župnik Joh. Schölling 25 letnico svojega mašništva ravno na svoj godovni dan. Jub-lant je naš iskren prijatelj. Marsikdaj nam je še priskočil na pomoč, zlasti pri naših društvih. V njegovo župnijo je pred časom spadalo tudi okrog 1500 naših rojakov. Bog

KRIŽEV POT

(Nadaljevanje.)

»Ljubiti vas ne morem, dam vam svoje življenje, kolikor mi pa dopušča zvestoba do druge,« je rekel zelo nežno.

Ko je izpregovoril te besede, se je odgrnila zavesa notranjih soban in prikazala se je Beatrika, ki je bila mislila, da je bila kraljica sama. Ker pa ni čula prvih besedi, marveč samo poslednje, jo je mirzlo spreletelo in se ni mogla premakniti z mesta niti spregovoriti besedice.

Eleanori so se roke povesile raz obraza in na Gilbertovo desnico. »Svojega vam ne morem dati,« je odgovorila s tihim glasom. »Ono je že vaše — in rada bi, da bi ne bili Anglež in da bi bila vaša kraljica; naredila bi vas velikega med možaki — ali pa, da bi bila angleška kraljica — kar se utegne zgoditi in potem boste videli, kaj lahko storim iz ljubezni do vas — celo s tistim plantagenetskimi dečakom bi se poročila, ako bi vam bilo po godu.«

»Gospa,« je rekel Gilbert »sedaj mislite najprej na svojo varnost — kralj je ves razjarjen —«

»Mar sem jaz mislila na vašo varnost, ko sem vas poslala, da ste nas vodili? Mar nisem na varnem, ko ste vi tukaj? Gilbert —« Počasi in ljubezno je izgovorila ime ter

mu — bila roki na rame. Ker je klečal poleg nje, se je sklonila do njegovega obraza.

»Najboljši in najvrljejši vseh živih možakov — tako je šepetaje govorila — »ljubezen mojega življenja — srce mojega srca — samo še zdaj in poslednjikrat — samo še to pot in še enkrat — potem pa: z Bogom!«

Pojubila ga je na čelo; tedajci pa je planila s sedeža; v sobi se je bil oglašil še en glas, ki je užaljeno vzkliznil:

»O, Gilbert! Gilbert!«

Beatrika je omahnila, se prišla za zaveso, da se ne bi zgrudila, prestrašeni obraz je bil pa še vedno obrnjen proti Gilbertu in kraljici. Brž ko je Gilbert razumel položaj, je pohitel in prestregel deklico, ki se je tresla po vsem telesu, v svoje roke ter prinesel k luči. Ko je spoznala, da je v njegovih rokah, se je na vso moč branila, da bi se ga oprostila, z roko se je upirala v njegov vrat, da bi je ne poljubil; on pa jo je krepko držal.

»Beatrika! Ne razumeš — nisi slišala!« In skušal jo je pregovoriti, da bi ga poslušala.

»Saj sem slišala!« je vzkliznila in se mu še vedno skušala izviti iz rok. »Saj sem videla! Zdaj vem vse! Pusti me, da grem — o, za božjo voljo, pusti me!«

Gilbertove roke so odnehale, ona pa je skočila dve, tri korake od njega nazaj ter zrla v kraljico.

»Zmagali ste!« je zavpila s pridruženim glasom. »Zdaj ga imate, njegovo dušo in telo,

kakor ste prisegli, da ga boste imeli! Samo ne recite, da nisem razumela!«

»Vam sem ga prepustila z dašo in telesom,« je odgovorila Eleanor žalično. »Se li potem ne smen niti kot njegova prijateljica posloviti od njega?«

»Hinaški ste — eden je bolj hinaški od drugega,« je odgovorila Beatrika srdito. »Igrali ste se z menoj, varali me, naredili iz mene igračo —«

»Ste sploh slišali, da bi mi ta vitec rekel, da me ne ljubi, preden sem se poslovila od njega?« je vprašala Eleanor skoraj resno.

»Sam je menil povedal, ne vam, nikdar vam — nikdar ženski, ki jo ljubi!«

»Nikdar nisem ljubil kraljice,« je rekel Gilbert. »Pri moji veri — pri svetem Križu.«

»Nikdar je nisi ljubil? In vendar si jo rešil življenja rajši kot mojega —«

»Rekla si, da se n prav ravnal —«

»Vse je bila laž — okrutna laž —« Glas je malone dušil deklico, vendar je premagovala strašne solze in iznova izpregovorila. »Lepše bi bilo, če bi mi bil to že davno povedal — takrat ne bi bila umrla, zakaj nisem te še tolikanj ljubila.«

Eleanor je stopila bliže in rekla prav mirno in prijazno:

»V zmoti ste. Gospoda Gilberta je poslal kralj, da me prime ter še v današnji noči odvede kot vjetnico v Jeruzalem. Pojdite z menoj, da boste slišali glasove vojakov, ki čakajo zunaj na mene.«

daj jubila tu še obilo srečnih let in mnogo blagoslova pri njegovem plodonosnem delu. — Naša kolonija namerava skupno z rojaki iz Holandije prideliti tudi letos potovanje v domovino, predvidoma koncem avgusta. Ker je po novih odredbah vojna po Nemčiji sedaj zelo poceni, je zanimanje za potovanje zelo veliko. Zato: Na svidenje!

Osebnosti (Dev. Mar. v Polju)

Lansko leto v februarju je prišel k nam težko pričakovani dragi kaplan gosp. Pavel Slapar in že je odšel na novo službeno mesto v prešersko faro. V kratkem času dušnega pastirstva si je pridobil area vseh. Posebno mu je bila pri srcu Marijina kongregacija deklet, za katero je pridobil večje število mlajših deklet. Dne 8. julija je dekliška kongregacija imela poslovičen izlet na Jezersko. Preteklo soboto pa so se družbenke polnoštevilne zbrale v Društvenem domu, kjer so se poslovile od svojega nepozabnega voditelja. V faranih ostane učeni gospod kot pridigar v najboljšem spominu. Kot sin delavskih staršev se je zanimal in z razumevanjem stal ob strani tukajšnji kat. del. organizaciji. Farani želimo gospodu v njegovem daljšem pastirovanju in napredovanju božjega blagoslova. — Za novega kaplana je imenovan g. Mat. Lamovšek, ki pride k nam prihodnji teden, kateremu kličemo: pozdravljeni!

Veličasten shod Marijinih vrteev (Vrhuika)

Krasno vreme je poživljalo vso nedeljsko slovesnost. Že okrog 10 so se pojavljali številni vozovi iz podlpiške doline, borovniškega kota in okoli po Tržaški cesti iz Rovt, Zirov, Hotedršice in obeh Logatcev, iz Zaplane in Sv. treh kraljev. 54 voz se je ustavilo na Vrhuiki, okrog 2000 Marijinih ljubljencev se je zbralo pod lepo ozaljšano farno cerkvijo, kjer je bil najprej pozdrav, nato pa v cerkvi govor g. župnika iz Gor. Logatec Antona Skubica, ki je navdušil male junake za ljubljeno Mater. Sv. maša je daroval g. kaplan Gregor Mali. — Popoldne se je okrog 2 razvil skozi trg veličasten sprevod na hrib Sv. Trojice, kjer je že čakal špalir množice. Navdušeni pozdravi malih

so se vrstili, v cerkvi so najprej zapeli pozdrav Mariji, nakar so se vršile pete litanije Matere božje. Vročina je pripekala, v cerkev vsi niso mogli, zato je imel g. stolni vikar Lojze Košmerlj svoj govor zunaj na odru. Njegove besede bodo ostale mnogim nepozabne. Nato je stopil na oder vrhuika Cukale, ki je pozdravil vse bratce in sestrice Marijinih vrteev, nato je klical v zloženih verzih zastopnike posameznih vrteev, da so prihajali pozdravljati. Končno je prišlo še nekaj domačih, ki so se postavili s svojim praporom in slovesno prisegli svoji Materi ljubeno in zvesto za vedno. Dal Bog, da njihove besede ne bi bile besede ustnice. Tudi tega ne bomo pozabili, da govorniki oter ni bil kos številnim nočim, pod težo se je moral ponižati. Potem je g. dekan podelil blagoslov otrokom, nakar se je vršila prsta zabava. Vsem bo ostal ta dan v nepozabnem spominu. Z željo, da bi se še kdaj sešli na takem shodu, so se začeli poslavljati. Otroci! Po Mariji k Jezusu!

Igra.

(Reteče pri Šk. Loki)

V nedeljo 5. avgusta ob 3 popoldne nastopijo v Retečah pri Školji Loki študentje z igro »Sluga dveh gospodov.« Lanske počitnice so že igrali in ljudje so radi prišli gledat, tistim pa, ki niso prišli, je bilo žal, ko so zvedeli, kako je bilo lepo. In še to vam povemo, lani je bilo veliko joka, letos pa bo še več smeha.

† Milka Vovkova

(Raka pri Krškem.)

V petek 27. julija smo položili k večnemu počitku gđe učiteljico Milko Vovkovo. Bila je 27 let vzgojiteljica naše mladine. Ne samo v šoli, tudi izven nje je podpirala delo duhovnih gospodov, zavežajoč se, da ima le skupna vzgoja šole in cerkve pravi uspeh. Kako je bila priljubljena je pokazal pogreb. Prišli so njeni učenci, sedanjci pa tudi oni, ki jih je učila pred četrto stoletjem; prišli starši, prišli stanovski tovariši. Videli ste obraze, ki jih na Raki že dolgo ni bilo. Udeležili se je pogreba občinski zastop in ognjegasci. Naj spava v miru v naši zemlji! — Na Selah je umrla mladenka Reza Šola. Večna luč! — V soboto 28. julija je planil rudeči petelin v streho Bedenkovega Miha v Blatniku. V hipu je postala lesena koča žrtev plamen. Varuj nas Nebo sličnih nesreč!

† Jakeljnovčev oče (Blagovica)

Ze vtretjič je letos kruta smrt s svojo koso zamahnila v vasi Gaberje. 23. julija je petrgala nit življenja najstarejšemu možu v fari, Gregorju Urankarju, vulgo Jakeljnovčevemu očetu, ki je dosegel starost 88 let. To ti je bil mož korenjak po telesu, a tudi kremenit značaj po duši. Svoječasno je bil več let občinski odbornik in vedno zastopal katoliška načela. Čeprav je bil oddaljen dobro uro od župne cerkve, je vedno, dokler je le mogel, rad prihajal k službi božji. Zadnja leta mu tega huda nadeha ni več dovoljevala. Dolgo vrsto let je bil naročnik in do smrti zvesti prijatelj Domoljuba. Naj bo Bog milostljiv sodnik njegovi blagi duši.

Zlata maša.

(St. Jernej na Dolenjskem.)

V nedeljo, dne 5. avgusta praznuje g. svetnik in župnik Anton Lesjak svoj zlatomašni jubilej. Sedem in sedemdeset let je že, odkar je zagledal luč sveta, petdeset let odkar je skopil k oltarju božjemu v rojstnem kraju v Stični in 32 let, odkar pastiruje v St. Jerneju. Ves napredek in vsa zgodovina sentjerjske fare v zadnjih 30 letih je tesno zvezana z njegovim imenom. Naš gospod svetnik je bil vedno marljiv kot čebelnica, tak je tudi še zdaj. Za svoja leta je še vedno čil in »repak, saj je 5. julija letos še obiskal sv. Miklavža na Gorjancih. Slovesnost zlate maše bo povzdignil prihod milostnega opita dr. p. Avguščina Kosteja iz Stične. Naj spremija prečistega gospoda zlatomašnika božji blagoslov; za jubilejem zlatim naj praznuje v zdravju in sreči tudi biserni dan mašništva.

Koliko ljudi pokončajo potresi. Izmed vseh naravnih nesreč požro potresi največ človeških žrtev. Neki francoski list je objavil pregled vseh večjih potresanih nesreč na svetu, iz katere se vidi, da je bilo v ne polnih 400 letih več kot 13 milijonov ljudskih žrtev v zvezi s potresi. Na Kitajskem je prišlo ob življenje leta 1556 okrog 800.000 oseb, a leta 1703 na Japonskem nad 200.000. V Britaniji je našlo smrt leta 1713 300.000 oseb. Leta 1808 je znova na Kitajskem obkolalo pod razvalinami 150.000 prebivalcev, a končno je leta 1923 žrtvovala Japonska nad 500 tisoč državljanev. Po vsem tem se vidi, da je ognjišče potresov pač japonsko-kitajski pas, kjer se notranje zemeljske pinsti ne niso izravnale.

Peljala je Beatrko k vratom ter odgrnila zaveso, tako, da je bilo izza lesenih vrat slišati mnoge glasove in zvenke orožja. Nato jo je odvedla zopet nazaj.

»Ampak on me ni hotel narediti ujetnico,« je dejala, »celo opozoril me je na nevarnost.«

»Ni čuda — saj vas ljubim.«

»Ne ljubi me, dasi jaz ljubim njega; to mi je prav danes priznal. Jaz pa tudi vem, da ljubi vas in da vam je zvest — —«

Beatrika se je srdito zasmejala.

»Zvest? On? Niti najmanjše zvestobe in vere ni v njegovi največji prisegi niti v njegovih najneznatnejši besedi!«

»Blazni ste, draga! Vse svoje življenje se ni niti enkrat zlagal niti meni niti vam — sploh ne zna lagati.«

»Potem je varal tudi vas — kraljico, vojvodinjo; koncem koncev ste tudi sama ženska; norčeval se je iz vas kakor se je iz mene! In zopet se je skoraj divje zasmejala.

»Ako je varal mene, je v resnici varal vas,« je odgovorila Eleanor, »saj mi je prav odkrito priznal, da ljubi vas. Nočem biti med vami in med njim, niti zaradi nerodnosti, ki me jo zagrešili. Ljubim ga; res je, da ga. In ljubim ga tako zelo, da se mu odrekam, ker ljubim vas, ljubim ga tako zelo, da se nočem ozirati na njegovo svaritev ter se rešiti pred kraljevim šodom, ko niti ne vem, kaj bodo kralj in njegovi menihi naredili z menoj. Z Bogom, gospod Gilbert Warde — Beatrika, ti Bogom!«

»Sama komedija,« je odgovorila deklica srdito.

»Ne, pri živem Bogu — nobena komedija,« je odgovorila kraljica.

Še enkrat se je ozrla na Gilberta, potem pa se je dostojanstveno toda žalostno obrnila. Z enim gibom roke je odgrnila zaveso, z drugim pa odprla vrata in glasni šum vilezov in opred je kakor val prodrl v sobano.

»Kraljeva ujetnica sem. Odpeljite me k njemu!«

Za trenutek je nastala tišina, nato so se pa oglasili Gaskonjci, ki so se že večkrat bojevali s kraljem in njegovimi vojaki, da je odmevalo po hodniku in sobani:

»Ne pustimo vas od tod! Svoje vojvodinje ne pustimo!«

Ker so ji bili zvesto udani in so sovražili kralja, so se bali, da se ji ne bi kaj žalega zgodilo. Eleanor pa je visoko vzdignila roko v znamenje, da naj se umaknejo in umirijo; skoraj morala je to storiti, ker njihovi obrazi so bili srditi in roke so že prijele za meč.

»Ako me nočete sami odpeljati tja, mi naredite pot,« je velela ponosno.

Tedaj je stopil njen sorodnik Lanzay pred vrsto in rekel:

»Gospa, vojvodinja Gaskonjska ne more biti ujetnica francoskega kralja, dokler je še kaj Gaskonjcev na svetu. Ako hoče iti vaša milost do kralja, pojdemo tudi mi z njo, in videli bomo, kdo bo ujetnik.«

Glasno odobravanje in vzklikanje je sledilo njegovim besedam ter se razlegalo po prostorni predsobi, po stopnicah in vse na dvorišče.

Eleanor se je mirno nasmehnila, poznala je svoje ljudi.

»Pojdite torej z menoj,« je rekla, »in skrbite, da se mi ne zgodi nič žalega. Toda tej zadevi hočem izpolniti kraljevo voljo.«

V sobani so razločno odmevale vse besede in Beatrika se je obrnila proti Gilbertu:

»Zdaj vidiš,« je rekla, »da je vse skupaj sama norčija, kakor si si jo sam izmislil; prav nič drugega.«

»Res ne verjameš?« je vprašal očitalje.

»Verjela bom, kadar bom vedela, da me ljubiš,« je odgovorila in odšla v notranje sobane.

Gilbert je stopil za njo:

»Beatrika!« je zaklical. »Beatrika! Poslušaj me!«

In še enkrat se je obrnila in obraz ji je bil blede kot zid.

»Slišala sem tebe, slišala sem njo, in zaradi tega tebi ne verujem,« je odgovorila.

In pustila ga je brez druge besedice ter odšla iz sobane. Gilbert je nekoliko časa stal na mestu in zrl za njo; mirni obraz se mu je počasi pomračil, njegova zlovolja je bila počasna, a trajna, kot ogenj v plavzu. Pripognil se je in pobral čepico, ki mu je bila padla na tla; nato pa je odšel za kraljico skozi predsobe, preko stopnic in čez dvorišče do kralja.

RADIO

Program Radijske oddajne postaje v Ljubljani
od 2. do 9. avgusta 1934

Vsak delavnik: 12.15 Plošče, 12.45 Poročila, 13-14 Cas, plošče, 22 Cas, poročila. — Četrtek, 2. avgusta: 19 Plošče po željah, 19.30 Ljubljanski židje v minuti dobi, 20 Prenos iz Beograda, 22.15 Lahka glasba. — Petek, 3. avgusta: 19 Radijski orkester, 19.30 Izleti za nedeljo, 20 Prenos iz Zagreba, 22 Cas, poročila, lahka glasba. — Sobota, 4. avgusta: 19 Prenos sokolske telovadbe iz Zagreba, 18 Plošče, 19 Primorska ura, 19.30 Zunanji politični pregled, 20 Radijski orkester, 21 Vokalni koncert, vmes citre solo, 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 5. avgusta: 8.15 Poročila, 8.30 Gimnastika, 9 Versko predavanje, 9.15 Reportaža sokolskega spreveda iz Zagreba, 11 Radijski orkester, 12 Cas, plošče, 16 Reportaža sokolske telovadbe iz Zagreba, 20 Slagerji, vmes Radijski orkester, 21.15 Vijolina s spremljevanjem kitare, 22 Prenos sokolskega monstre-koncerta iz Zagreba, v odmoru Cas in poročila. — Ponedeljek, 6. avgusta: 19 Ob 15 letnici osvobodjenja Prekmurja II, 19.30 Zdravniška ura, 20 Radijski orkester, 21 Vokalni koncert, vmes plošče, 22.15 Radijski orkester. — Torek, 7. avgusta: 19 Otroški kotiček, 19.30 Milijonska prisojila, 20 Ciganske pesmi, vmes harmonika, 21 Radijski orkester, 22.10 Cas, poročila, 22.30 Angleške plošče. — Sreda, 8. avgusta: Bajelovje naših slovanskih pradedov, 19.30 Literarna ura, 20 Vokalni koncert, 20.45 Radijski orkester, 21.30 Slovenske narodne z orkestrom, 22.15 Plošče.

MORDA NE VEŠ

da je pred tremi leti pričelo goreti v nekem premogovnem rudniku na Angleškem, katerega se do danes niso pogasili in računajo, da bo gorelo vsaj do sreče leta 1935; da imajo Angleži v hranilnicah in drugih denarnih zavodih naloženih okoli dve in pol milijardo funtov šterlingov, kar bi znašalo skoraj 600 milijard dinarjev; da je med Angleži nad pol milijona ljudi, ki nosijo ime Smith (Šmid); da več kot polovico londonskih delavcev, starih med 21. in 60. letom prejema tedensko več kot 61 šilingov, t. j. 700 Din, 90.000 je pa lelih zaslužkarjev, ki imajo nad 2000 funtov

XI. Poglavlje.

Tisto noč so naglici zapustili mesto in se gorečimi bakljami v rokah podali k morju. Danilo se je že, ko so bili na t. ovu ene velikih ladij; mornarji so bili že odvrgli vrvi ter jeli dvigati sidro. Gilbert je v svoji jezi polklical svoje vojaše in se podal z njimi na ladjo; mnogo ur je preteklo, preden se je zaveščel, kaj je bil storil. Tedaj pa je začel mučiti samega sebe z očitani.

Ozlovoljena možatost mu je zatrjevala, da je prav ravnal in da ne sme prenašati Beatricine malovernosti, ko je bilo vendar očito, da je bila pravica na njegovi strani. Ljubezen pa mu je odgovarjala, da je pustil Beatrisko brez varstva in je zdaj na milost in nemilost izročena očetu, in to tem bolj, ker ugne vsak trenutek dospeti po morju in jo zahtevati od grofa Raymonda, ki bi mu jo gotovo izročil brez ugovora. Ugibal je, zakaj se Arnold ni koli ni bil pokazal in rad bi vedel, ali se ni po odhodu iz Efeza morda ponesrečil na morju. Vendar se je kmalu zopet zavedel, kaj se je bilo zgodilo in sedel je ob nizko ograjo ter zrl v modre vode, ko je ladja mirno plula dalje. Kaj pa je bilo naposled na Beatrici, da bi ga vlekel k njej? Nič kot otroški spomini, ki jih je oživljala nekaka napačno razumljena misel na zvestobo.

Zdajci pa ga je zbolelo srce, da je pustil za seboj ljubljeno čeneko; zavedal se je, da ga je njegova jeza samo za norca imela, ka-

letno (452.000 Din), in leta 94 je (tako »srečni«, da vlečejo nad 100.000 funtov (22 in pol milijona Din) na leto;

da je 80% vseh ameriških jetnikov starih izpod 30 let in polovico jih je, ki še niso dopolnili 21 let (vzrok: kino);

da je bilo lansko leto v Angliji prodanih nad 1 milijon radio aparatov za skupno vsoto okoli 3 milijarde dinarjev;

da je iz Londona mogoče telefonirati v vse države sveta, edino v Albanijo ne;

da je angleška pošta napravila lani 11 mi-da so iz aeroplana, ki je letel 400 metrov visoko, vrgli 6 prižganih cigaret, od katerih so tri padle na zemljo še tleče;

lijonov funtov čistega dobička, kar je toliko kot dve in pol milijarde Din;

da na Danskem porabijo na leto na osebo 25 kg margarine (umetnega masla), na Nizozemskem 10 kg, v Nemčiji 9 kg in na Angleškem 7 kilogramov na osebo;

da so v Ameriki postavili na trg čevlje, ki se vedno blešče. Unse je prepojeno s nekim globinom, ki se vsled toplotne nog ogreje in sili na površje in je treba le s krpo obrubiti čevlji, pa se svetli;

da v nekaterih tekstilnih tovarnah v Kanadi delajo ženske po 72 ur na teden, t. j. 12 ur na dan;

ako kdo zapusti na Angleškem 1 milijon funtov, prejmejo dediči eno 600.000 funtov, 400.000 pa gre za takse itd.;

da je za letošnje počitnice že sedaj rezerviranih na Angleškem 133 oceanjskih parnikov. Saj je znano, da noben narod ne potuje tako rad kot Angleži in jim kratkoma pravijo »globočtroterije, t. j. tlačilci zemeljske oble.

da je lansko leto 13 plavčev nameravalo preplaviti angleški Kanal, ki je 45 km širok. Med temi je bilo tudi devet žensk, a je samo ena imela uspeh;

da je bilo lansko leto v tako zvane Barnado domove v Londonu sprejetih 1735 zapuščenih otrok in da jih je bilo 1500 odpuščenih iz njih kot izučeni rokodelci, šivilji in strojepis;

da je unse iz kozjih kož najboljša za prevlake naslonjačev in zof;

da stoji v grofiji Kent na Angleškem grad iz 15. stoletja, v katerem je toliko sob, kolikor dni v letu, toliko stopinj, kolikor tednov v letu in toliko dvorišč, kolikor dni v tednu;

da grlice, katere svezijo na Angleško, prodajajo po teži;

kor je Beatrika očitala njemu in kraljici, da sta se norčevala drug iz drugega.

Hudo mu je delo, da mu Beatrika ni hotela verjeti; kadar človek kaj vidi in sliši, je še težje verjeti besedam, če zoper nje kličejo oči in ušesa. Ako ga je ljubila, je dejal sam pri sebi, bi ne mogla dvomiti nad njim. On ne bi bil nikdar dyomil nad njo, četudi bi bil Bog ve kaj vse videl. Ob tej misli pa si je sam začel predočevati vso zadevo in jo razumevati. Da si jo bolje predochi, si je v duhu naslikal ves položaj, kakor ga je ona videla, kako je kraljica sedela, ki se je sklanjala čez njega, ga poljubljala ter je nazivala ljubezen svojega življenja in arca; tedajci ga je obšla vse druga zlovolja, saj je bila ta domišljena slika dovolj živa. Pomiril se je; spoznal je, da je imela vendarle nekoliko prav; vznevoljil se je na svojo nearečno usodo ter si zaželel, da bi ne bil šel za kraljico, ampak bi bil rajši ostal v Antiohiji.

Ampak zdaj je bilo prepozno; Antiohija je izginila v sinji daljavi in dan se je nagibal proti večeru.

Napočil je zopet dan in za njim je zopet prišla noč in dan se je vrstil za nočjo; Gilbert je vedno bolj čutil, da je sam kriv; sploh se je čutil krivega pri slehernem dejanju svojega življenja. Otožnost njegovega severnega značaja se ga je zopet polotila ter ga močno težila, da so se tovariši čudili, kaj se mu je pripetilo.

Ves ta čas se kraljica ni nikdar pokazala na krovu; ostajala je v svoji kajuti z gospo

NAZNANILA

d Romanje na sv. Višarje se vrši v soboto in nedeljo, 4. in 5. avgusta. Odhod iz Ljubljane v soboto jutraj ob 7.50. Vozi posebni vlak. Obstane na vseh postajah do Jesenice. V Zabnicu prid okrog 12. Zvečer ob pol 8 je govor nato rimska procesija, litanije in blagoslov. V nedeljo jutraj bodo vs. maše od 4 do 8. Odhod iz Višarji ob pol 9 iz Zabnice ob 12. Izkaznice in položnice so se odposlale. Vlak se vrne v Ljubljano okrog 4 pop. Znižano vožnjo imajo izletniki le na progi Ljubljana—Trbiž. Do Ljubljane si mora vsak preskrbeti celo vozovnico. Romarji ne smejo zapustiti skupine in morajo samo s skupnim vlakom tja in nazaj. Prosimo tudi, da obdržijo nazaj grede iste prostore kakor gori grede. — Vsak romar mora imeti s seboj izkaznico ali legitimacijo s fotografijo. — Zadoštuje planinska legitimacija, uradniška, železniška, poštni list, kdor pa tega nima naj gre k občini ali župnemu uradu s fotografijo, da mu potrdijo ime in bivaliče.

n Godbno društvo v Domžalah slavi v dne 5. do 12. avgusta 50-letnico svojega obstoja. Proslavo otvoril v nedeljo 5. avgusta s slavnostno predstavo »Čarskega sle«, ki ga je pred leti dramatičar g. Redenšek, član društva. Začetek je ob 8. uri zvečer.

— Pri zapeci, motajah pri prebavi, gorčičel v želodcu, krvnih navali, glavobolu, splošni slabosti vzemite jutraj na tešče kozarec »Frans Josefov« grenčice.

Neki fant je videl, ko so nakladali tovore na parnik in prosil je za delo. Ko so videli, da ima fant veselje do dela, so mu nalagali vedno večje in težje tovore. Ko je nesel skoraj sto kilogramov težko nakovalo preko mostička, se mu je udril in padel je v morje. Ko je prišel na površje je zaklical: »Dajte mi vrvc.« Zopet se je potopil v vodo. Še enkrat se je dvignil ter zaklical: »Če mi takoj ne vržete vrvi, da se je oprimem, bom nakovalo spustil iz rok.«

Starjši gospod je prišel mimo večje skupine fantičev, ki so se pripravljali, da se bodo igrali belokožce in Indijance.

»Če tako, potem si mora nekaj od vas po-črtniti obraze,« je poučeval gospod.

»Ne,« je pojasnil pogumen deček, »bolj eno-stavno bo, če se nas nekaj umije.«

Ano, ki je ni hotela zapustiti. Eleanor namreč ni hotela videti kralja in se je bala videti »Gilberta, o katerem je vedela, da je tudi na ladji; mimo tega je bila še zelo žalostna, da ji ni bilo do dnevne svetlobe niti do moških glasov. Zelo hudo ji je delo, ko je spoznala, da se je skušala žrtvovati za žensko, ki jo je ljubil Gilbert; saj je bilo vse zaman in dekle ji ni verjelo in naposled je on prišel za njo, ne da bi vedela zakaj. Kralj je ves dan sedel na krovu, prebiral jagode in goreče molil, da bi ga navzočnost Belialove ženske ne odvračala od njegovih misli, kadar bi dospel do svetih krajev; pred vsem mu je bila njegova duša tako važna, da je skrbel v prvi vrsti za njo.

Tako so dospeli do Ptolemajide, ki so jo nekateri imenovali Akre; odtod so se podali proti Jeruzalemu, kjer jim je mladi jeruzalemski kralj Balduin, tretji svojega imena, prišel s sijajnim spremstvom naproti. Gilbert je pri tej priliki ostajal zadaj; bilo mu ni do nobenega veselja gostije, tem bolj, ker je spoznal, da bi ne smel biti tukaj in je bil v jezi zapustil Beatrisko. Ko se je Eleanor podala s ladje na suho, je bila krasnejša kakor kdaj; zdaj je še bolj dostojanstveno zaničevala kralja, zlasti ker se ni upal uporabiti moči, da bi ji odločno povedal vse, kar misli; v njenih očeh je bil tako smešen kot še nikdar. Iz tistega časa ga je tako zelo prezirala, kakor bi ga česa ne bilo na svetu; zaničevala je moč, ki ni hotel uporabiti moči, ki jo je imel.

(Dalje sledi)

RDEČA NEVARNOST

(Nadaljevanje.)

In ravno ta internacionala je tista, ki vodi in podpira komunistično in revolucionarno gibanje po vsem svetu, zlasti še po tistih deželah, ki jih smatra za zrele za skorajšnjo revolucijo. Za države v južno vzhodni Evropi je posebna centrala na Dunaju in ta stoji potem v zvezi z voditelji komunističnih celic po posameznih državah. Od tam prihaja očitno tudi denarna podpora za živahno delovanje, ki ga kažejo komunisti povsod, tudi tam, kjer so njih stranke prepovedane. Dokaz zato so nam neprestane sodne obravnave proti raznim komunističnim skupinam in pa številne komunistične tiskovine, ki se vedno iznova pojavljajo.

Tak je torej ustroj ruske komunistične stranke, kateri je ustvaril okvir in duh že Lenin. Vsa stranka nosi izrazit pečat njegove osebnosti, saj smo že slišali, da ni trpel prav nobenih ugovorov in je bil zato do svoje smrti tudi njen neomejen voditelj in gospodar. Po moji strovi smrti l. 1924 je sicer zavlada v stranki nekaka zbežanost, toda tedaj se je tudi bolj kot kadarkoli izkazala njena vprav vojaška discipliniranost. — Čeprav stranki ni ravno primanjkovalo razmeroma odličnih duhov (n. pr. Trocki, Zinovjev, Rikov i. dr.), se je vodstva ravno zaradi strankine skoraj militaristične organizacije, ki ne pozna in ne priznava nobenih duhovnih vrednot, temveč zgolj brezdušno pokorščino, precej lahko polastil dotedanji strankin — generalni tajnik Stalin.

Ta neruski diktator Rusije je mož neuklonljive žilavosti, brezobzirnosti in premetenosti, nima pa nobenega zmisla za kako duhovnost. Zanj sta rešila že vsa vprašanja Marx in Lenin, zato ne trpi nobenih načelnih razmotiranj in v svoji okolici tudi nobene pomembnejše osebnosti, ki bi mu utegnili postati nevarna. Znal je odžagati najprej Trockega, nato Zinovjeva in Kamenjeva, leta 1929/30 pa še Buharina in Rikova ter je danes prav tako neomejen gospodar stranke in države, kakor nekoč Lenin. Z veliko samozavestjo, ki prehaja pogosto tudi v aurovost, izvaja z brezobzirno doslednostjo Leninove komunistične gospodarske načrte, ki tvorijo tudi edino vsebino vsega današnjega življenja in stremljenja v Rusiji.

Najnevarnejši Stalinov tekmeč je bil Leon Trocki, po rodu Žid (njegovo pravo ime je Bronstein), duhovit revolucionarni pisatelj, velik ničemurnež, ognjevit govornik, poln izvirnih pobud, a z manj zmisla za podrobno organizatorično delo. Do revolucije je kolebal med boljševiki in menjševiki, zato ga je Lenin še med vojno v svojih listih poasal z malomeščanskim nacionalizmom. Velja sicer za ustvaritelja današnje ruske rdeče armade, a težko je ugotoviti, v koliki meri pripadejo zasluge res njemu. Njegovi poznavalci pogrešajo pri njem stalnih načel in vztrajnosti, ki odlikujeta ravno Stalina, zato ga je tudi lahko izpodrinil in poslal v izgnanstvo, obenem pa prevzel velik del njegovih idej, razen glavne, to je zahteve po nekaki demokraciji vsaj v stranki sami. Tudi Stalin je namreč pravilno spoznal, da bi vodila svoboda nujno do razpada stranke in njene današnje diktature.

Jako žalostno, a važno vlogo je dolgo let zavzemal tudi Džeržinski, prvi dolgoletni načelnik zloglasne »Čeke«. Po rodu je poljski plemič (kakor njegov naslednik Menšinski) in spada med tiste izobražene idealiste, ki so se z vso strastjo posvetili revoluciji. Osebnost pošten in ljubezniv je bil uprav zverinsko krvožaden rabelj vseh, ki niso slepo prisegli na boljševizem. Išloči in desetisoči s poginili v njegovih ječah.

Osebnost poštena, a malo pogumna Žida sta tudi Zinovjev (= Radmylski) in Kamenjev (= Finkelstein), ki sta dolgo let vodila petrografske in moskovske

sovjete, čeprav sta stopila v ospredje šele po zmagi revolucije. Igrala sta v stranki vodilno vlogo, dokler ju ni zrušil Stalin. Ta je prav tako odstranil dolgoletnega prosvetnega komisarja (ministra) Lunačarskega, ker ni imel prav nobenega razumevanja za njegove prokomoderne umetnostne hokus-pokuske, iz katerih se je bil že Lenin večkrat norčeval in ki so tako navduševali mlade umetnike po vsej ostali Evropi. Bolj ali manj v ozadje so potisnjeni tudi skoraj vsi drugi stari strankini prvaki in najvidnejši voditelji prvega prevolucijskega desetletja, kakor: dolgoletni komisar za zunanje zadeve Čičerin, Krasin, Tolski, Rikov, pisatelj Buharin i. dr. S hlapčevsko uslužnostjo se je rešil le židovski časnikar K. Raček (= Sobelsohn) ter še par neznatnejših.

Na mesto teh nekdanjih, a sedaj po večini odžaganih veličin so stopili skromnejši možje, ki se sicer ne odlikujejo po burni preteklosti, blesteči duhovitosti in ognjevitim nastopanju, zato pa tem udanejšje izvršujejo Stalinovo voljo. Največkrat se imenujejo ime na komisarja za zunanje zadeve Litvinova, vojnega komisarja Vorosilova, predsednika sveta ljudskih komisarjev Molotova, predsednika ukrajinskega sveta ljud. komisarjev Cubarja, šefa gospodarskega sveta Ordžonikidzeja i. dr. Izšli so vsi ti po večini iz preprostih revolucionarjev, slepo udanih ustaljenim strankinim načelom in brez vsake duhovne razgibanosti. Trocki jih je sovražil kot birokrate — vendar so zmagali nad njim. Vse kaže, da je duhovni razvoj stranke zaključen, zato pa skita s tem večjo neizprosnostjo in doslednostjo uresničiti svoj od Lenina podedovani program, to je ustvariti komunistični gospodarski in družabni red. Poglejmo, po kakšni poti in s kakšnimi sredstvi.

5. Sedemnajst let komunističnega gospodarstva

Ko so dobili meseca novembra l. 1917 boljševiki s posrečenim prevratom oblast v roke, so se znašli pred težkimi nalogami. Čeprav je bil Lenin jako trezno misleč človek, celo tako trezno, da vzbuja v človeku včasih naravnost grozo, je bil pa na drugi strani vendarle tudi velik sanjač, ker je bil prepričan, da se je treba prav za prav polastiti le politične oblasti in komunistična družba bo v par mesecih ustvarjena. Toda le prekmalu so morali boljševiki spoznati, čeprav tega niso hoteli nikoli priznati, da ni noben družabni red, tudi kapitalističen ne, samovoljna tvorba posameznikov in tudi ne kakega družabnega razreda, temveč nujna posledica cele vrste naravnih pogojev in činitelj in da ga zato tudi ni mogoče čez noč zbristati z zemeljskega površja ter ga nadomestiti z novim. Niti z najkrvoločnejšim nasiljem in z največjimi žrtvami to ni izvedljivo. Doživljali so zato boljševiki silna razočaranja in neuspehe, povzročali strašna razdejanja in bedo milijonov, a kljub temu nikoli niso odnehali niti za las in ne izgubili poguma. Neverjetna volja in vztrajnost, nepopisni napor in požrtvovalnost so združeni z njihovimi prizadevanji. Samo obžalovati moramo zato, da je bil ves ta neizmeren trud vložen v že v osnovi napačno zamisel, zaradi česar je tudi moral, vsaj doslej, povzročiti tudi neprimerno več škoda in gorja nego pa sreče in zadovoljstva.

Komunizem si sploh nikoli ni ubijal glave s tem, kako bi prav za prav budoča komunistična družba v podrobnostih izgledala, temveč so imeli pred oči vedno le nek meglen splošen cilj. Glede na to si tudi ruski boljševiki še do današnjega dne niso na jasnem o končnih oblikah svojega cilja, temveč so le prežeti z neuklonljivo voljo, da ga za vsako ceno dosežejo. To se pa pravi jadovati v temo, s čemer je nujno zvezana množica neuspešnih poskusov, zgrešenih sredstev in hudih razočaranj, ki tvorijo pravo vsebino dosedanjega sedemnajstletnega boljševiškega gospodarstva v Rusiji.

RAZNO

Dva in pol milijona radlo naročnikov je v toryjetski Rusiji.

Načrt javnih del je sprejel francoski parlament. Izvede se v 6 letih in bo zato potrebnih 19 milijard frankov. Tri milijarde hočejo uporabiti za zboljšanje železniskega prometa.

Odposlanstvo zastopnikov Bratovskih skladov iz Trbovelj, Zagorja in Jesenic se je mudilo te dni v Belgradu in poročevalo na merodajnih mestih zaradi šupnega denarnega položaja teh delavskih ustanov.

Velika splošna stavka je izbruhnila nedavno v ameriškem San Francisku in še nekaterih drugih mestih. Ko to pišemo, stavka še ni končana, vendar glavni stavkovni odbor že pozivlja delavce, naj se vrnejo na delo.

Razredni boj v kakršni koli obliki strogo kaznuje italijanska vlada. Kljub strogim zakonom in odredbam se je pripetilo v Italiji v letu 1933 nič manj kot 4186 tozadevnih prestopov, med njimi 101 poskus bojkota ali stavke.

Voditelj belgijskih socialistov Vandervelde je bil te dni na veliki marksistični telovadni prireditvi v Pragi. Vandervelde bi bil rad pri tej priliki obiskal bivšega dunajskega župana Seitzja v zaporih dunajskega deželne sodišča. Avstrijska vlada tozadevnega dovoljenja ni dala.

Poročali smo že nekaj o delavskih bojih v nizozemskem Amsterdamu. Radi znanja podpora brezposelnim je prišlo v juliju do velikih delavskih demonstracij, pri katerih je nastopilo tudi vojskova s tanki in strojinami. Boji so se vršili vso noč in je bilo 14 o-b ubitih, 60 hudo, nad 300 pa lažje ranjenih. Sedaj je menda mir, vendar je vlada doložila izredne varnostne ukrepe.

Poseben državni urad za podpiranje nezaposlenih je ustanovila angleška vlada. Odslej se bodo delavcem izplačevale polne podpore za brezposelnost, ki so bile leta 1931 znizane. Vlada je dalje sklenila, da držav. uslužbenecem s 1. julijem ne bodo več trgli odteglaje, ki so bili uvedeni isto leto.

Izdatke za vojsko so povečale v zadnjih 8 letih po podatkih angleškega mornariškega ministrstva: Italija za 9,5%, Nemčija za 12%, Japonska za 80% in sovjetska Rusija za 197%, dočim je Anglija — tako vsaj trdijo angleški admirali — znizala vojne izdatke za 16%.

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

K.B.: Trije bratje

1.

Bilo je v kraju, kjer morajo moške na pomlad s trebuhom za kruhom, ker je zemlja pečena in nerodovitna. Doma so skoraj samo ženci in žene z otroki. Vas bomo krstili za Drago, čeprav nima nobene zveze z našimi vsi tega imena.

Med najvažnejšimi poslopiji v vasi je bila krčma pri Primčku. Hiša je bila velika in prostorna in jo je prekašala samo še sosedna županova hiša, ki je bila na zunaj mnogo lepša. Pa kaj bomo opisovali hiše! Omenim naj samo še mlin za vasio, tega pa zaradi očeta mlinarja, kajti poleg župana sta bila krčmar Primček in mlinar Vodnar prva moža v občini. Kaj sta bila občinska svetovalec.

Vsi ti trije so se dobro zavedali svoje časti in odgovornosti. Vendar so svoje časti kar čez noč izgubili in se neko jutro znašli v posteljah brez vsakega dostojanstva. Postali so spet navadni vaščani.

2.

Bilo je pozno jeseni, ko jo je pod mrak nekega meglenega dne primahal k mlinarju sam oče župan, sedeč na svojem vozičku.

»Kako pa, da si tako pozen?«, se je začudil mlinar.

»Nekaj žita sem pripeljal, da bi mi ga zamenjal za moko,« je odvrnil dolgokraki župan in pomežiknil s svojimi škilastimi očmi.

»Žito? Hm, žito? Prav, no, prav!« odvrne debeli, majhnji mlinar, odgrne voz, pokrit s ponjavo, in zagleda štiri vreče žita. Takoj pokliče hlapca, ki odnese vreče, namesto njih pa prinese dve manjši vreči bele moko, in ju čene na voz.

Mlinar postoji ta čas pred hišo, potem povleče starešino v mlin na kozarec mošta. Župan gre rad z njim, saj je bil mlinarjev mošt daleč naokoli znan za najboljšega.

Ko je župan odhajal, se je v veži spomnil: »Ti, vidiš! Kmalu bi bil pozabil. Vabilo imam zate, da ga boš podpisal, kajti čez tri dni je uradni dan, in ti moraš tudi priti.«

Izlekel je iz žepa vabilo in ga dal mlinarju, ki je skočil nazaj v sobo, da bi poziv podpisal.

Komaj je izginil v sobi, že je pograbil župan najbližjo vrečko moke, ki je stala v veži, in jo skrivaj nesel na svoj voz. Ko jo je položil na voz poleg drugih dveh vreč, ga je nekdo prijazno vprašal:

»O, o, ali bomo prepovedan kruhek pekli?«

Župan je prebledel, se obrnil in zajecjal:

»Vidiš ga, krčmarja, kako si me prestrašil; saj te nisem niti opazil, ker je taka tema.«

»Kako naj se poštenjak prestraši? Ali nisi zdajle nekaj skrivaj izmehnil?« vpraša krčmar.

Župan ga zavrne:

»Kako si drzneš tako govoriti? Za štiri vreče žita sem dobil te tri vrečice.«

Tedaj se je vrnil mlinar in župan je hitro voz zakril. Krčmar je imel opravek v mliu in je odšel z mlinarjem, a oče župan se je s težkim srcem vrnil domov. Krčmar je pa proti mlinarju kar molčal o ukradeni moki.

3.

Ko se je Primček pozno ponoči vračal iz mlina, je ves čas mislil na župana in na njegovo tatvino. Čeprav ni starešina njemu nič ukradel, vendar je ves čas ponavljal:

»Oko za oko, zob za zob! Danes meni, jutri tebi!«

Županova in krčmarjeva hiša sta bili ločeni z nizkim lesenim plotom. Tik plota je imel župan svoj svinjak, kjer so lepo rejeni pujski vsak dan krulili krčmarju na uho. Njemu je bilo tisto kruljenje neprijetno, saj ga je vedno opozarjalo na slasno svinjsko pečenko, ki si jo bo privoščil oče župan. Tudi on sam je imel prasce, toda z županovimi se niso mogli primerjati, saj so bili zanikarni in suhi.

★

Takole okoli svete Katarine je ubogega krčmarja najbolj mučila izkušnja. Med županovimi prasci je zagledal ščetinarja, ki si ga je zaželel z svojo kosmato dušo. Ko je govoril s svojo ženo, ji je rekel:

»Veš, tak je, da ti ne morem povedati! Tista pečenka bi bila nekaj posebnega!«

Pogladil se je po svojem rejnem trebuhu in se prijel za svoj višnjevi nos, kakor bi že duhal pečene prasička.

Okoli polnoči je odmeknil tiste tri deske na meji in zlezel na županovo stran. Kmalu se je vtihtopil v svinjak, in preden je mogel zaželeni prasce zaviljiti, ga je že zgrabil, mu ovil okoli vratu zanko in jo zadrnil ter sunil ščetinarja čez mejo.

»Ali ga imaš?« je vprašala mati krčmarica, ki je stala ob plotu in štrajla.

»Seveda! Kar brž z njim v hišo.«

Pravisto noč je pa korakal mimo krčme mlinar. Pred krčmo se mu je zazdelo, da vidi begati okoli hiše luč. Stopil je v odprto vežo in glasno pozdravil, pa ni dobil nikakega odgovora. Šel je proti dvorišču. Ko je stal ravno na pragu, je videl, kako je pošten krčmar potisnil čez mejo županovega prasička. Mlinar je hitro stopil nazaj, tenko zažvižgal in urno odšel.

Primček je bil pravi prebrišaneec. Že zgodaj zjutraj je drugi dan šel k županu jadicovat, da je snoči kral prasička, pa mu je nekdo odnesel obe gnjati.

Župan ga je žalostno pogledal:

»Bratec! Ti imaš še srečo. Meni je pa nekdo vzel kar člega prasička s kožo in kostmi vred.«

»Pa se ne boš potrudil in poiskal tatu?« je vprašal krčmar.

»Kaj hočem? Ne bom ga dobil, a ljudje se mi bodo smejali, saj veš, da mi privoščijo,« je zavajal župan, ki je bil znan akopuh.

Na dan svete Katarine so jedli krčmarjevi gostje dobro svinjsko pečenko. Tudi mlinar je prišel v krčmo in si jo naročil. Poklical je nato krčmarja in mu šepetaje rekel:

»Ti, tale pečenka pa diši po županovem prascu; takih prasičev ti sploh nimaš!«

Od njega se nisem nikoli nobenega prasička kupil,« je odvrnil krčmar, zardel do las in odhlačal k drugi mizi.

(Koniec prihodnjic.)

DROBTINE

Kdo vzgaja otroke? Glasom poročila, ki obravnava število in odstotno razmerje med moškimi in ženskimi učnimi močmi na evropskih osnovnih šolah, poučuje v Franciji v ljudskih šolah polovico učiteljev in polovico učiteljice. V Angliji prekašajo ženske učiteljice moške učitelje, ker jih je 60 odstotkov. Tudi v ameriških Zedinjenih državah je vzgoja otrok poverjena pretežno ženskam, medtem ko je v Nemčiji na ljudskih šolah 75 odstotkov učiteljev in 25 odstotkov učiteljice.

Reklama je pol uspeha. Mac Pherson, po Škotskem znani lastnik majhnega potujočega

zverinjaka, je sklenil, da bo podjetje deloma prenovil in uvedel nekaj posebnega za občinstvo. Noč in dan je razmišljal, kako bi mogel dvigniti privlačnost svoje »hiše« in končno je storil, kakor je menil. Na velik kos lepenske je sam z ogromnimi črkami napisal obvestilo: Vstop zastopi za vsakega! Uspeh je bil svedea ogromen. Od vseh strani je drlo radovedno občinstvo pred šotor; ko je bilo dovolj blizu, je moralo razočarano poseči po denarju, ker se je stavek z velikimi črkami nadaljeval z malimi: »ki je star 80 in obišče našo predstavo v spremstvu svojih staršev!«

Dokumenti iz svetovne vojne bledijo. Neki angleški list izraža bojazn, da bo v nekoliko letih konec zelo važnih dokumentov iz svetovne vojne, ker jih ne bodo mogli več čitati. Temu je kriv pisalni stroj namesto črnila. V Britanskem muzeju in v angleških državnih arhivih so morali ngotoviti, da so 17 do 18 let stari dokumenti, ki so spisani s pisalnim strojem, še zelo močno obledeli in da bodo v kvociemu 100 letih popolnoma nečitljivi; dočim so s črnilom napisani rokopisi čitljivi še po mnogih stoletjih. Slabe ohranjenosti dokumentov je kriv sveda tudi slabi papir. Sedaj premišljujejo o tem, kako bi zlo odpravili. V glavnem bi morali izboljšati barvilo za pisalni stroj in papir, važne dokumente pa bi bilo najbolje fotografirati.

Usoda jetnika iz svetovne vojne. V okolici Szegedina se je nedavno odigrala žalostna tragedija. Pri neki hiši je služil za hlapca moški, ki se je po 18 letih ruskega ujetništva vrnil v domovino. Jetništvo ga je tako spremenilo, da ga ni nihče spoznal pri povratku na Madjarsko. Šele te dni, ko se je obesil na skednju pri kmetu, kateremu se je vdinjal za hlapca, se je do zadnje podrobnosti pojasnila njegova istovetnost. Spoznali so v hlapcu prvega moža žene sedanjega gospodarja. Samomorilec se piše Asztalos. Po 18 letnem ujetništvu v Rusiji se je mukoma prebil skozi Kitajski domov, kjer je izvedel, da sta mu oče in mati za njegove odsotnosti umrli in da se je njegova žena vnovič omožila. Mož je prišel raztrgan in razcapan na svoje nekdanje posestvo, prošil za delo in ga dobil. Nikomur pa ni odkril tajne; kdo je, kajti ni hotel motiti sreče svoje žene v sedanjem zakonu in zato se je rajši obesil. Šele pri natančni preiskavi po smrti je prišlo na dan, kdo je prav za prav marljivi hlapec, ki se je meseca in meseca s takšno vnuemo trudil za hišo.

Tisk v Rusiji. »Ekonomičeskaja Žinz« (Gospodarsko življenje) poroča, da izhaja v Sovjetski Rusiji 5400 listov in nakladi 35 milijonov izvodov. Leta 1931 je izšlo 53.000 knjig, ki so obsegale 835 milijonov izvodov. Časopisi v Rusiji se tiskajo v 60, a knjige v 83 jezikih. A razvoj tiska je precej oviran radi slabe kakovosti papirja. Tekom poslednjih let je bilo ustanovljenih v sovjetski republiki veliko tvojnic za izdelavo celuloze in papirja, enako so bile prenovljene tudi stare tvojnice. Radi tega je poskočila proizvodnja papirja z 220.000 ton (1913. leta) na 500.000 ton (1913. leta). A z druge strani se je zmanjšal vvoz papirja iz inozemstva.

Število zdravnikov. Tajnik mednarodne zdravniške zveze je sestavil pregled zdravnikov vsega sveta. In tako vemo, da je v ameriških Združenih državah 92.000 zdravnikov, v Angliji 41.000, v Franciji 26.000. In tako dalje. Povprečno računajo za 1500 prebivalcev enega zdravnika. Po mnogih državah pa je število zdravnikov dokaj večje. Tako pade v Avstriji na enega zdravnika le 837 bolnikov, na Španskem 1100, v Angliji 1069, v Švici 1140, v Grčiji 1166. Nezaostane pa so po tem štetju razmere v Jugoslaviji, kjer pride na enega zdravnika 3450 prebivalcev, na Poljskem, kjer čaka 3160 ljudi na enega zdravnika, ter končno na Bolgarskem (2900) in v Romuniji (2879).

Premoženje Prage. Inventar češke prestolnice Prage pravi, da se Praga lahko označi za mesto, čigar vrednost presega milijardo Kč. Celokupno premoženje, ki ga prestolnica predstavlja, cenijo na približno pol-drugo milijardo Kč. Zanimivo je vedeti, kakšno vrednost predstavljajo nekatere starejšne naprave. Karlov most cenijo na 2 milijona Kč, Manesov most na 3 milijone Kč, vodovod Karany pa na 58 milijonov.

ZA KRATEK ČAS

A. Davčar:

Pevec, pivec - jubilant

Ko mojih sedemdeset let
že v večnost je tonilo,
papirnato pač dal mi svet
je sliko in vezilo.

Prijatelj, znanec, marsikdo
me v duhu je objemal,
zato sem pisem, kart po sto
za jubilej prejemal.

Ko zbiram s trudno jih rokó,
za hip mi kar omahne.
Objame spanec mi glavó,
mi lahne sanje dahne.

Pred mano moj patron stoji
s prelepo brado sivo,
prijazno me nagovori
ta praša ljubeznivo:

»Kako da danes ne tarnáš
nad dolgočasno krizo?
Aha, že vidim, kart imáš
in pisem polno mizo!

Za jubilej naj podarim
srebrnih ti petakov?
In karte, pisma spremenim
naj v tisoče »kovačev«?

Hvaležnejši bi morda bil
za rujnega poliček?
S prijatelji bi rajši pil
dolenjski pristni cvček?»

— Se pare nočem, o patron,
ker vem, da brez denarja
živeti mora vsak trapon,
ki s petjem se ukvarja!

A cvčka, no, ne branim se,
kar daj ga v polovnjaki!
Nikdar ne opijanim se,
sem vedno misli takih:

Je vince velik božji dar,
takaj naj ga zlorabim?
Nikdar ko pijem, prav nikdar
na pamet ne pozabim! —

»Lepó, lepó! Zato ti dam,
glej, čašo čarodejno!
Prineče vanjo cvček sam,
če grió ti bo željo.«

Predramim se, takó zeló
se žepa že oglašá!
Globoko zdihnem koj nato:
Oh, kje je tista čaša? ...

Prodalam

razno manufakturno, galan-

terijsko blago in ševijo na

knjižnice Škofjeloške mestne hranilnice.

Anton Savnik — Škofja Loka

Urban je bil gostilničar, ki je trdnó veroval, da se vsaka reč in vsako živo bitje v tisoč letih zopet vrne na svet. Kadar je kak gost odhajal, je dejal: »Torej na svidenje čez tisoč let, takrat bom imel velik hotel.« Neki agent je zvedel za to, šel k njemu ter si naročil jedi in pijače. Vstal je rekoč: »Čez tisoč let, ko boste imeli hotel, se vrnem in poravnám današnjo ceno.« Urban pa ga je zagrabil za rame: »Stoj, bratec, stoj! Ti si tisti cigan, ki mi je že pred tisoč leti ostal dolžan račun in odšel, ne da bi plačal, dvakrat pa se ti ne posreči. Hajd, plačaj!«

★

A: Ti postajaš vedno debelejši. B: Temu je kriv moj zdravnik. Pomisli: on mi dovoli piti pivo šamo med jedjo... Toda ti veš, da strašno cenim pivo. Zdravnikovo povelje me torej sili, da jem sedaj desetkrat na dan.

Znano je, da rabijo po velikih mestih plin za kurivo. Ako hočejo kuhati kosilo, vržejo do-
ločen denar v avtomat in plin je na razpolago. Vodstvo planarne je dobilo novega inkasanta in ravnatelj mu je izročil ključ z naročilom, da naj gre od stranke do stranke ter iz avtomatov pobere denar. Po treh tednih se je inkasant zopet zgabil z zahtevo, naj mu dajo drug ključ, češ, da je prejšnjega izgubil. Ravnatelj pa ga je nagovoril: »Kje pa hodite vse te dni, naš blagajnik vas že tri tedne čaka vsak petek, da bi vam izplačal zaslužek.«

»Kaj,« se začudi inkasant, »mar me mislite še plačati? Saj že itak dovolj dobim po avtomatih.«

★

Tomažek je že petkrat napravil račun, a vsakokrat ga je učiteljica poslala nazaj v klopi, ker je bila naloga napačna. Ko je šestič napisal številke in pokazal učiteljici se je ta pomilovalno nasmehnila ter dejala: Tomažek, še vedno ni prav. Tu manjka deset par.

★

Dobernik je bil v Ljubljani in ko se je vračal domov, si je naročil avtotaksi, da bi se pripeljal na kolodvor. Ko sta se ustavila pred postajnim poslopjem, je sofer pogledal na števec ter dejal, da ima plačati 16 dinarjev. Dobernik mu je dal na roko dva kovača, sofer pa je preobrnil vse žepa, a štirih dinarjev ni imel, da bi mu jih vrnil. Ko je Dobernik videl, da je vse prizadevanje iskanja zastonj, je potegnil uro ter dejal veselo: »Veste kaj, deset minut imam še časa, vozite me tod okoli nekaj časa in potem bova kvit.«

★

»Tvoja žena ima glas, mehak kot žamet.«
»Pst, pst. Če to sliši, bo takoj hotela imeti obleko, ki se bo žametnemu glasu prilagala.«

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali nje prostor velja za enkratno. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo knjižniške potrebnosti ali prodajajo svoje prideleke ali izeno poslovo strojno obrtniki pomočnikov ali varčevci in varohe

Majhen posavstvo

v Mevcali št. 6, prodam: Pojasnila pri Štefer Josip, Vrbo 7, p. Kršk.

Pletilja za telovnik in nogavice na fiah stroj sprejemem. Zagreb Ozaljska 100 mansarda.

Riba, stara dva leti, licencovanega, montafon, pasme, ima napredaj Slak Jofel, Repče 17, p. Trebnje, Dolenjsko.

Pečurški vajenc

se sprejme iz poštno družine. Pogoji ustmeno. Franc Merhar, pekarna, Tržič.

Trgovina če gre ti slabo in kupcev nobenih več ni, naroči oglas v Domoljubu, in kmalu boš rešen skrbi.

Gepel če stari prodajalci al' mlaticnice bi znebil se rad je pridno v Domoljubu inserira, kupca ti kaj kmalu privede njegov mal inserat.

Šmarnost storis

letošnje kupujem. Ponudbo na naslov: Saka Stare, Mengo.

Napredaj imam več slega in sladkega sena ter 10 000 kg slame. — Pirš, Domžale

Nudimo Vam za majhen denar dobra oblečila. A. Preker. Sv. Petra cesta 14.

Veliki zaslužek

brez lastnega kapitala nudimo vsakomur, posebno na deželi. Dopine z znamko za odgovor nasloviti na: Persson, Ljubljana, poštni predal 307.

Posestnik gorenjce, pošten, čeden fant, star 26 let, z 250 tisoč Din premoženja se želi poročiti s čednim, poštenim dekletom, ki ima posestvo ali nekaj dote. Ponudbe na Domoljuba pod »Tajnost« št. 8588.

PRODA SE ENODRUZINSKA HIŠA

z vrtom in njivo v Litiji. — Pojasnila v notarski pisarni v Litiji.

Moderno japonsko dekle

Neki profesor-nekristjan na cesarskem vseučilišču v japonskem Kyotu je govoril nedavno po radiu več govorov o modernem japonskem dekletu. V teh predavanjih je pozival japonske mladenke, naj si izbere za življenjski zgled »Sveto krščansko Devico«. Japonski učeni profesor je govoril o Materi božji z največjim spoštovanjem in je naglašal, kako je ta »Sveta Devica« posebno svetel zgled deviške čistosti. Zato — je rekel profesor — kristjani Materi božjo po vsej pravici imenujejo »Devico devico«. Vendar Ona ni samo vzor dekletom, ampak tudi materam — je rekel japonski profesor — zakaj v vsej japonski zgodovini ne najdemo lepšega zgleda dobre matere.

Podobno je pisal nedavno o Materi božji tudi ugledni japonski časopis »Osaka Mainichu«. V tem listu so razpravljali o vzgoji ženske mladine in o bodočih materah. In ta časopis je čisto odkrito pripomnil, da mora biti Mati božja zgled tudi japonskim mat. am in dekletom. Kakor je Kristusova mati — pisal omenjeni list — pred dvemi tisočletji dvignila ženo iz suženjstva, tako je potrebno, da stori to tudi danes, ko je žena po nekaterih krajih padla še nižje, kakor nekdaj sužnja.

Tako Japonci, ki so po večini nekristjani! Kako pa mi? Ali res vsi, ki so v krstnih bukvalah, vedno in povsod spoštljivo govorijo o Materi božji? In naša dekleta? Ali bi ne bilo prav, da bi se še in še bolj ozirale na svojo nebeško Zaščitnico?

In nazadnje: Ali je mogoče, da bi bilo za nas katoliške kristjane in kristjanke slabo, kar je — po besedah japonskega profesorja — cela za nekrščene japonske žene in moderna japonska dekleta dobro?

Zabljavajte povzod privoerstno

pšenično moko

znamke »UNION« Stari Sivo: komisijka zaloga, Ljubljana, Jančičeva 13. — Zahtevajte ponudbo.

Zdravnik: Vzrok vaše bolezni je preveliko vitanje vina. Zato je potrebno, da vsaj eno leto vivate samo mleko.

Bolnik: To sem že poskusil, pa brezuspešno.

Zdravnik: Kdaj?

Bolnik: V prvem letu svojega življenja.

KOTLARKA

družba z o. o.

LJUBLJANA

Rimska 2 - Gregorčičeva 5

Vam nudi najceneje: Zgalsne kotle vseh sistemov. Brzoparilniške bakrene in pocinkane tople. — Pralne kotle, kotle za štedilnike. Filtre za vino. Kopalne peči in vse druge predmete spadajoče v našo stroko. Popravila točno in solidno. Zahtevajte brezplačni cenik!

Najnovejši izum, na katerega so gospodinjice že dolgo čakale, je priprava, ki omogoča krpanje perila na šivalnem stroju z enostavnim šivanjem naprej in nazaj. PAT Patent Stopf Twist omogoča obnovo perila neravnost tkanini podobno. — Dobiva se povsod, cena zmerna.

Irska. Neki postajni načelnik je posebno pazil na to, da podrejeni uslužbenci niso bili nedostojno oblečeni in umazani. Ze več dni je opazoval, da je imel skladiščni delavec zelo umazano srajco, zato mu pravi: »Fergus, kako to, da imate zadnje čase tako umazano srajco?«

»Temu je kriva moja žena, gospod načelnik. Dobila je delo in zdaj zanemarlja mene.«

»Kakšno delo pa ima.« »Perica je: je pojasnil Fergus.